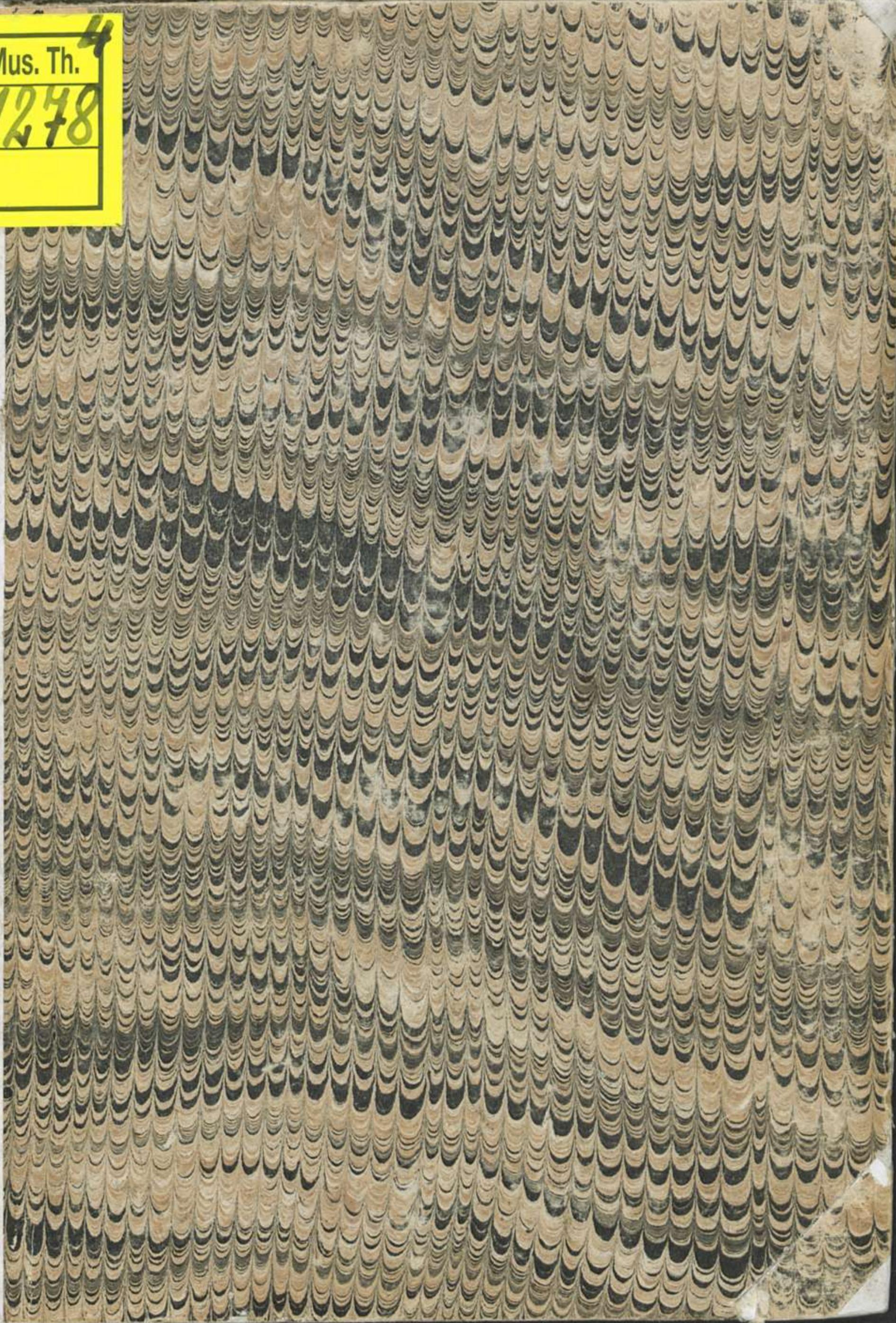

Mus. Th. ⁴

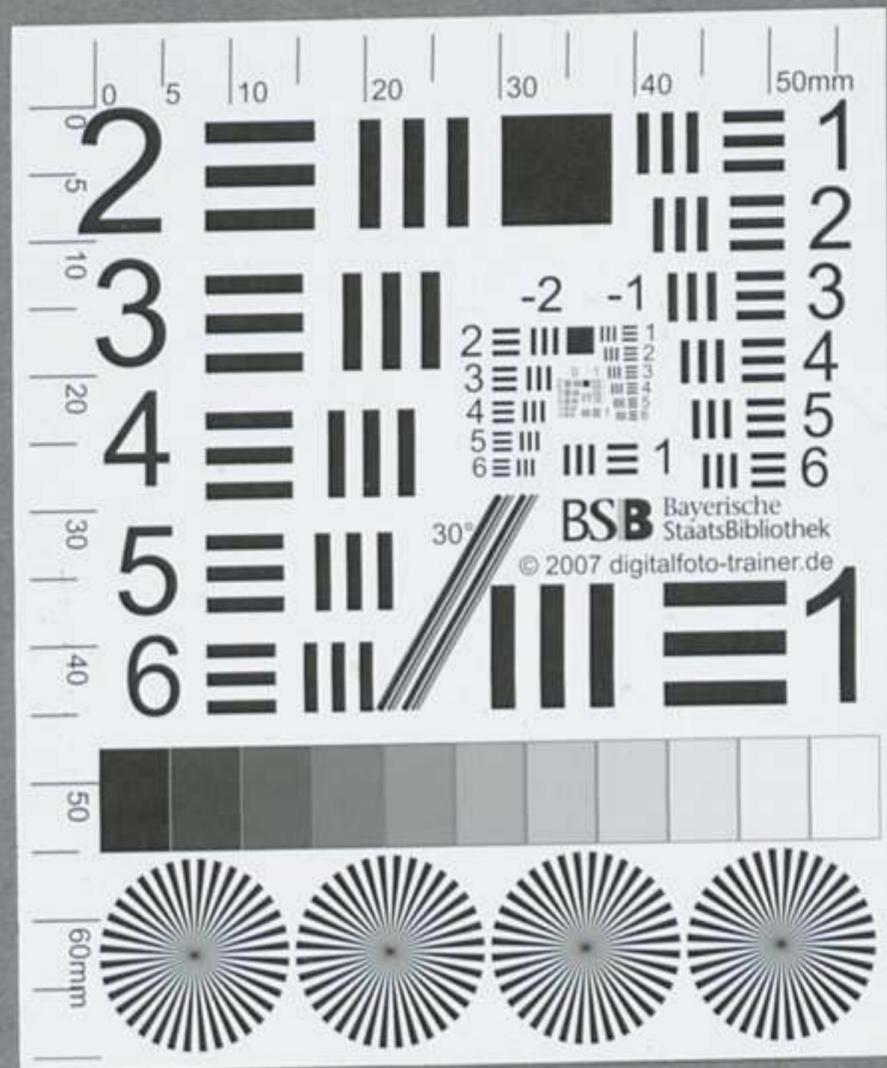
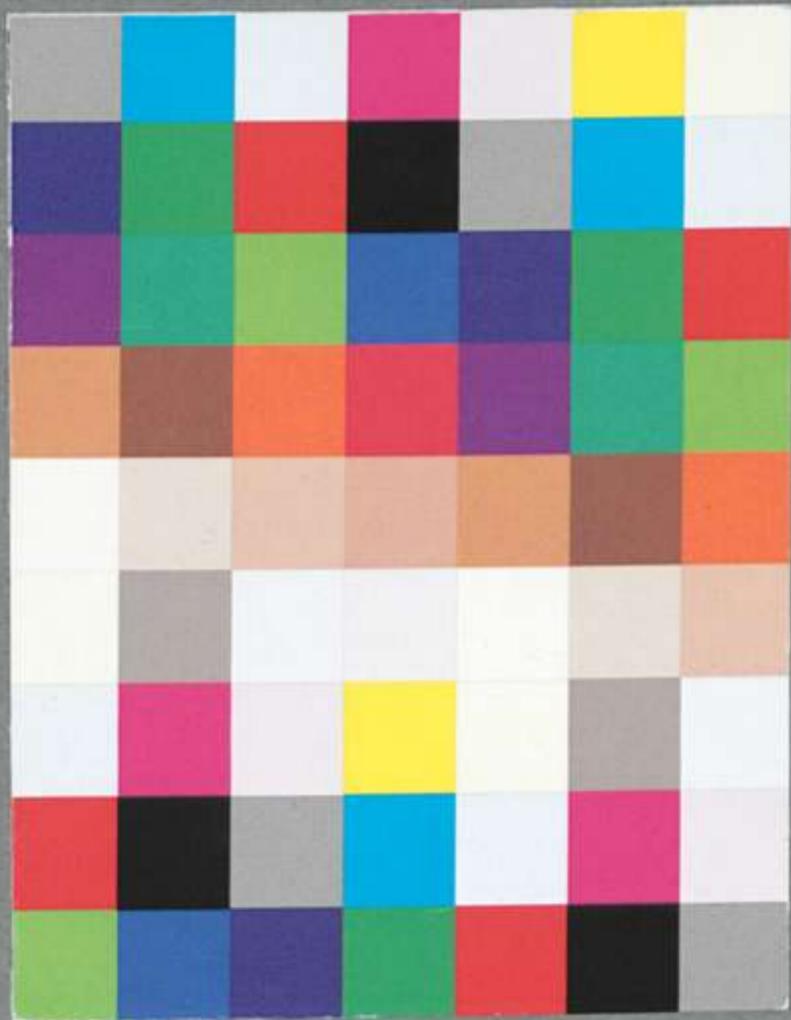
1278

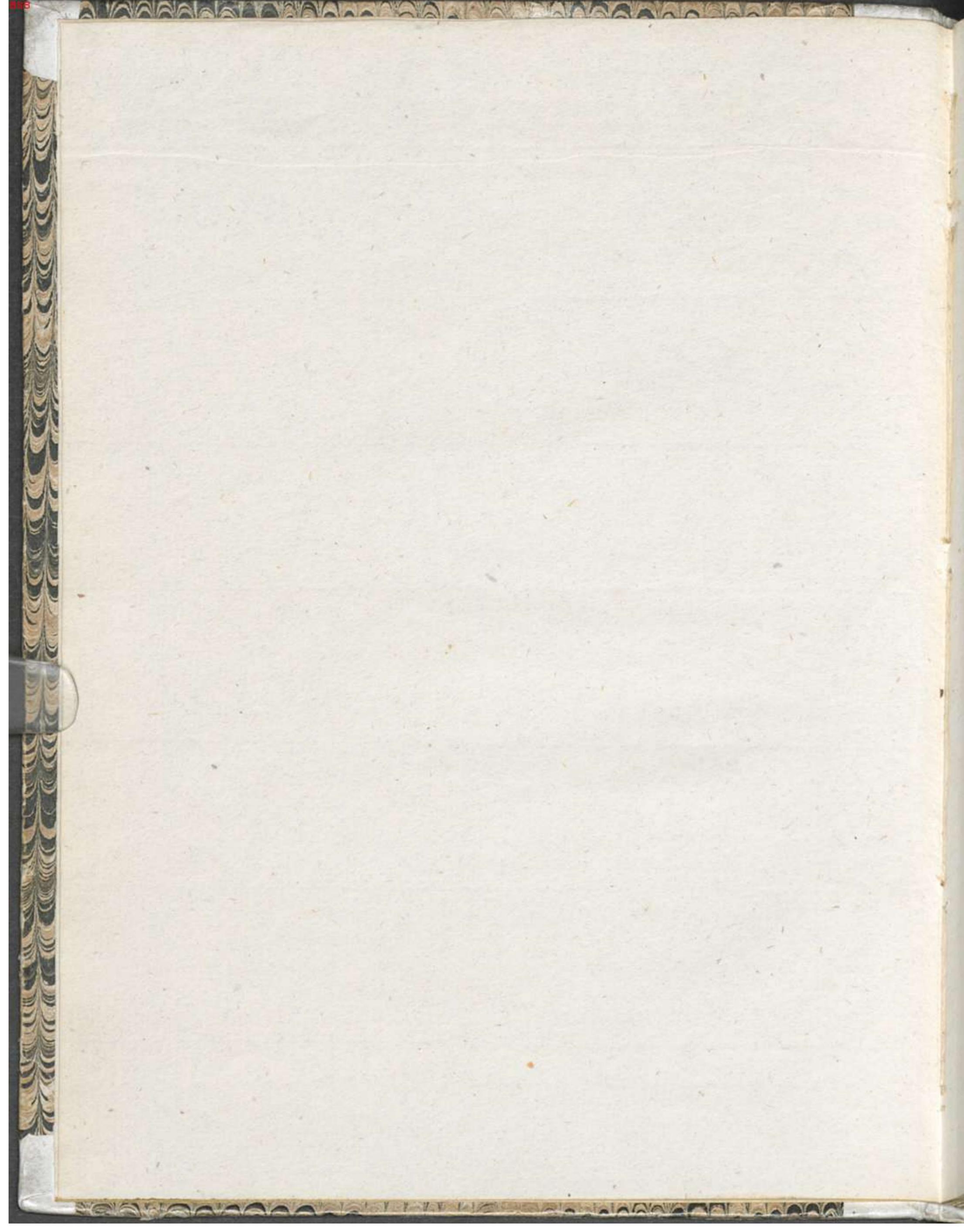
Miss. Theor. 4°

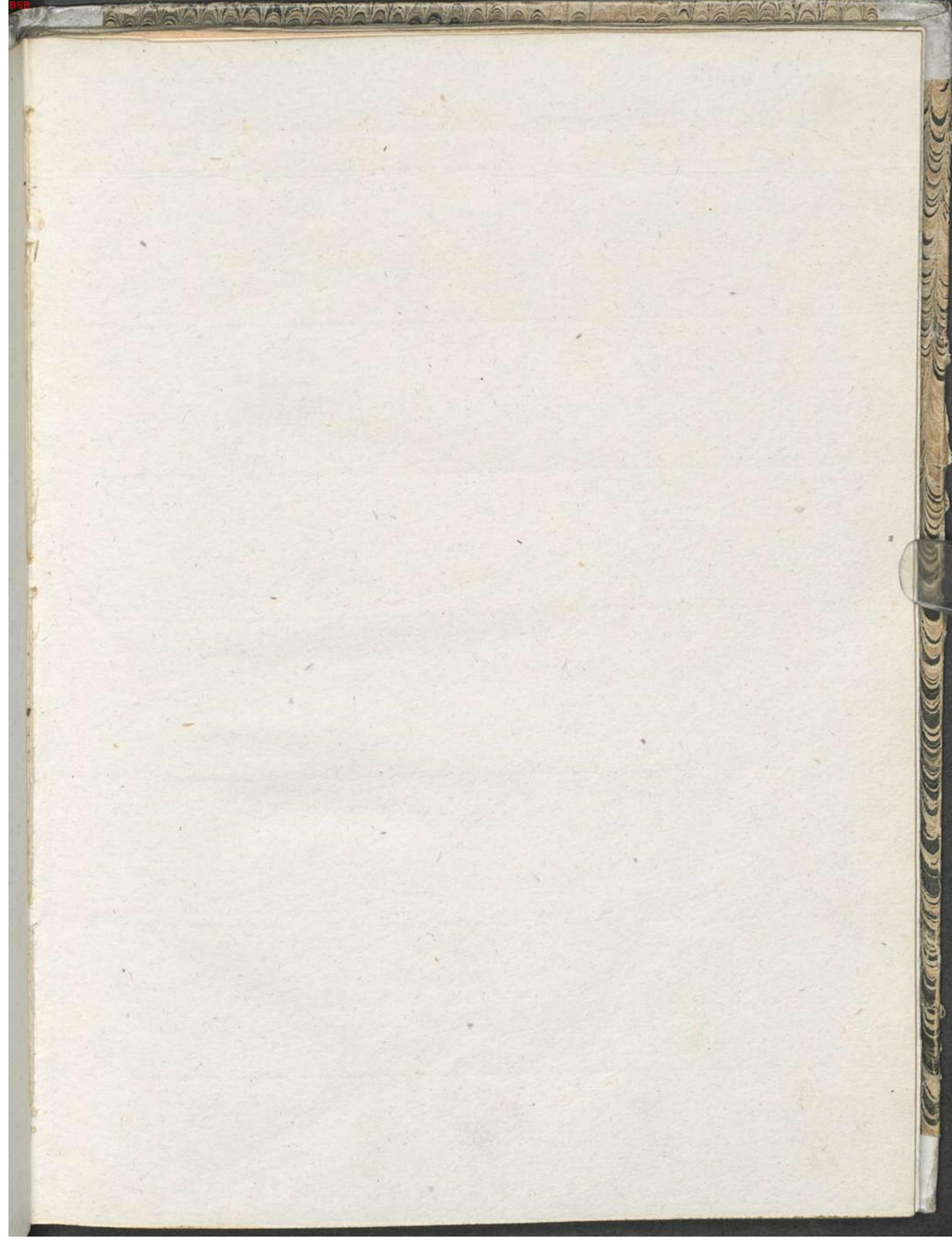
1278.

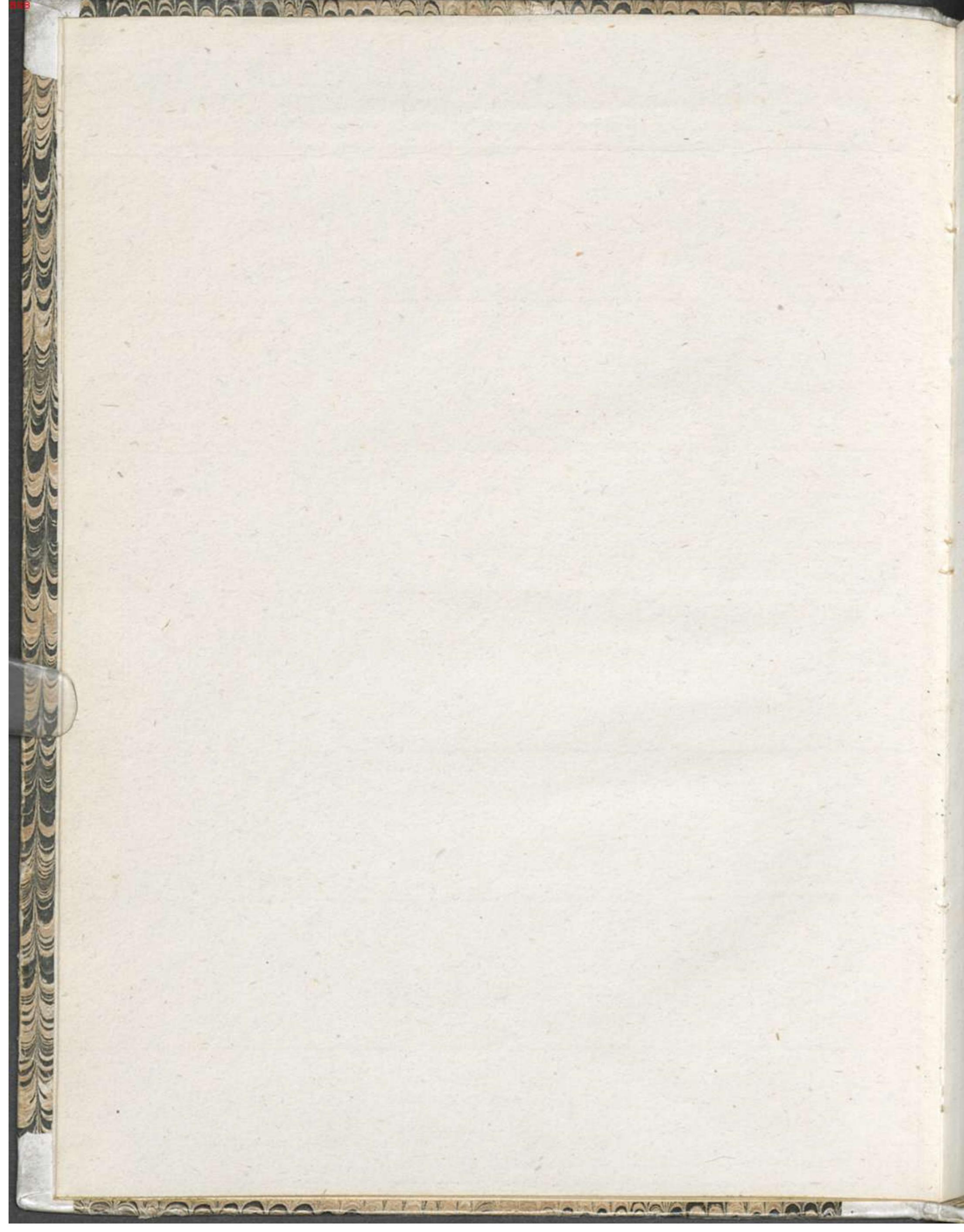
Queron.

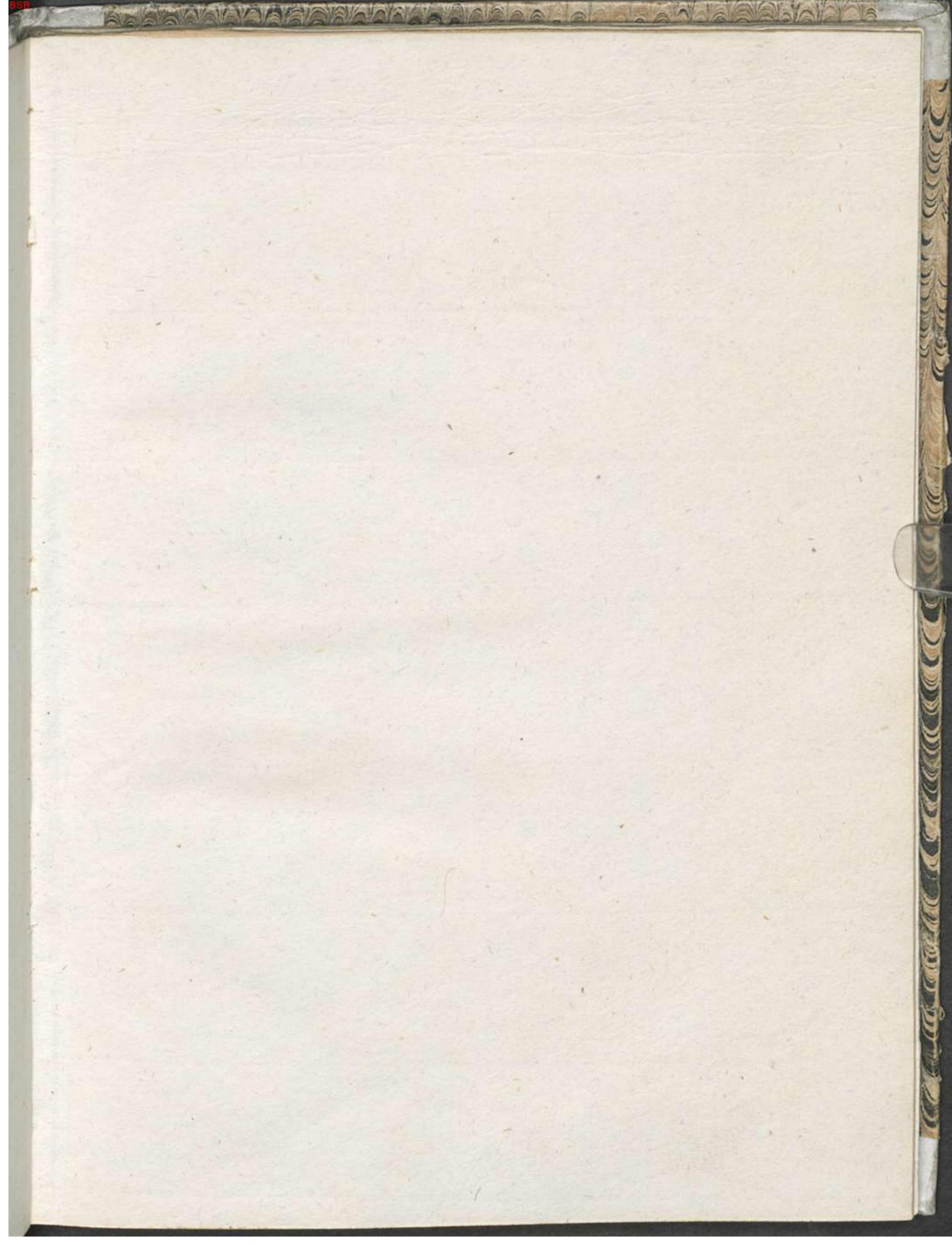

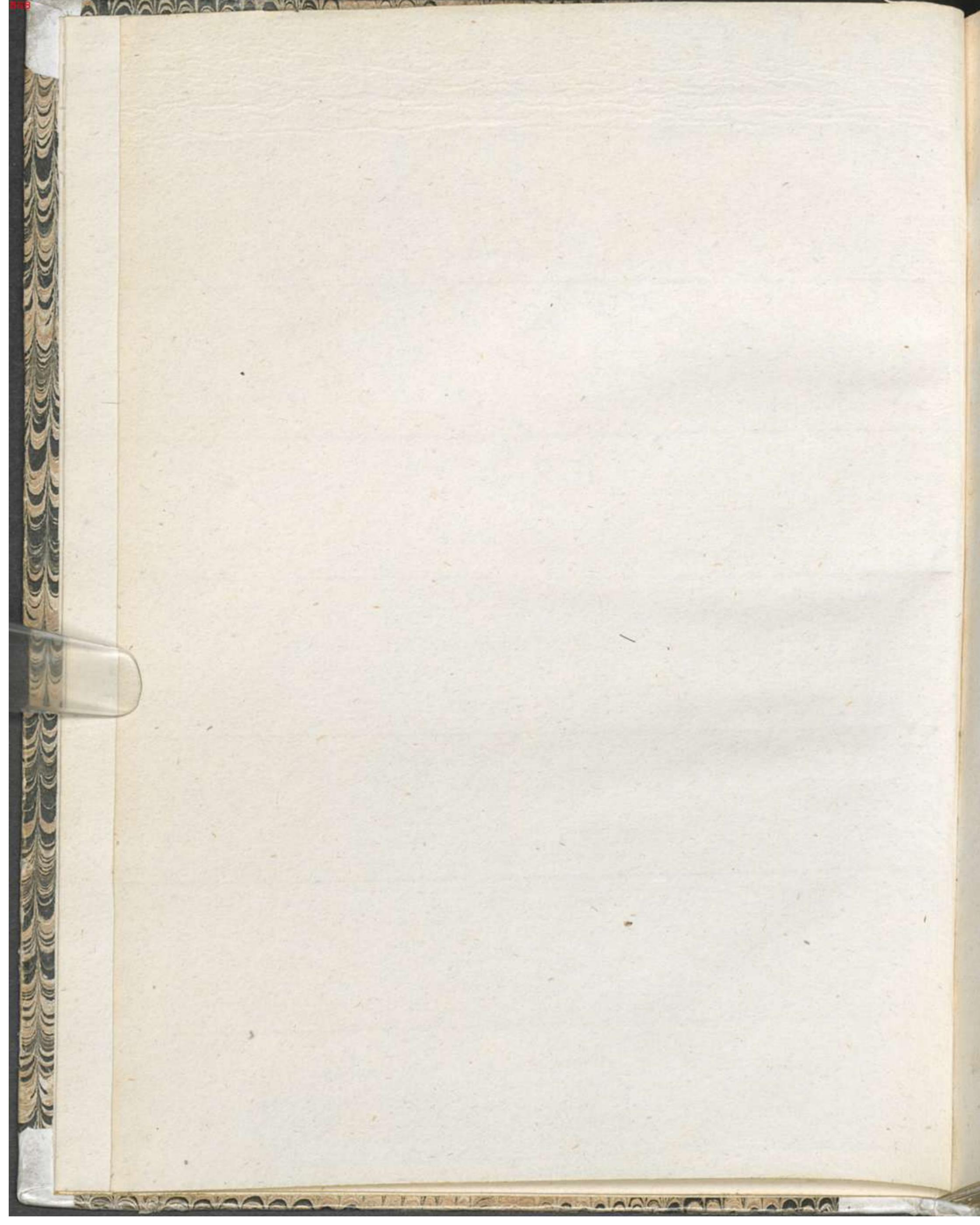
BSB Bayerische
Staatsbibliothek
© 2007 digitalfoto-trainer.de

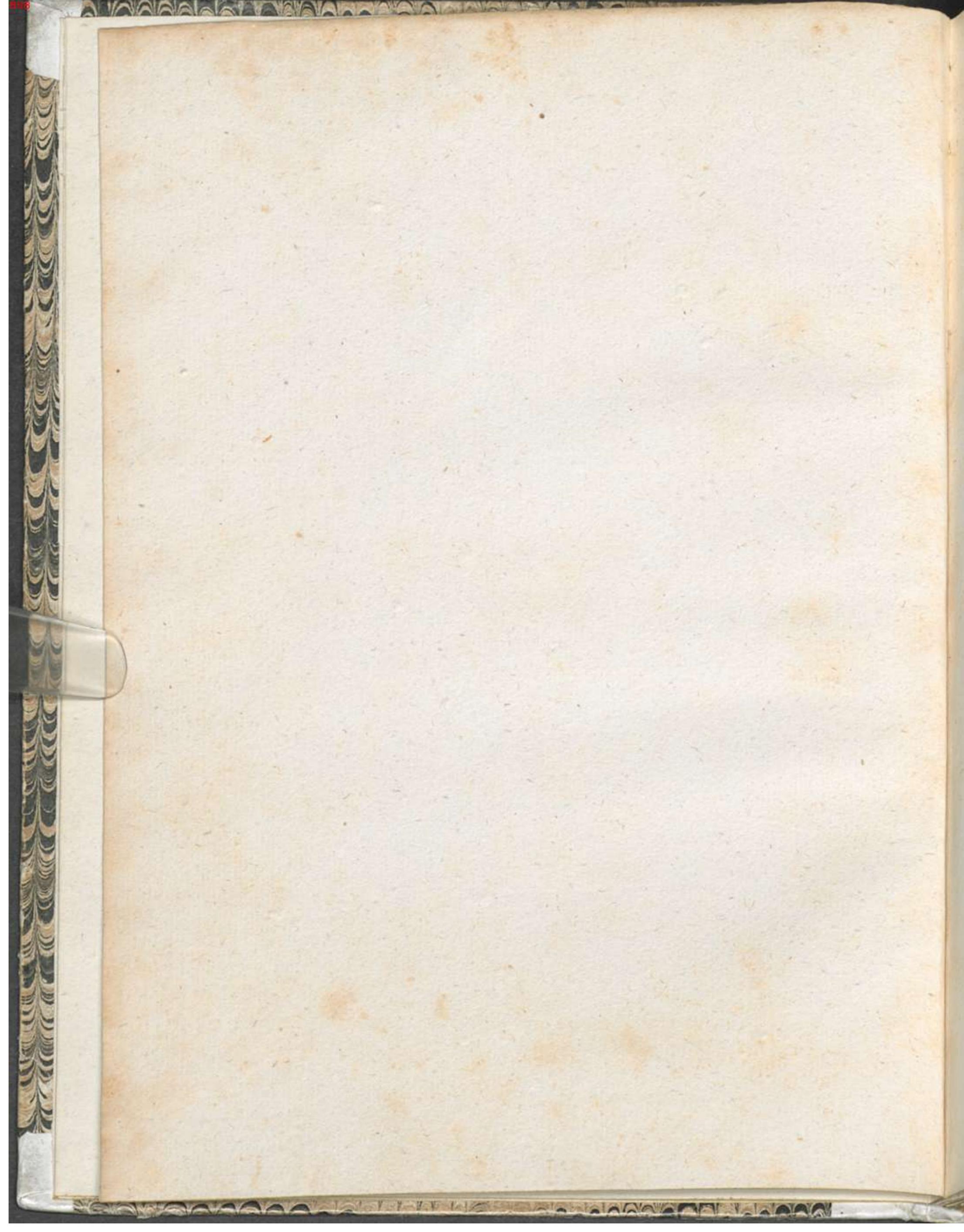

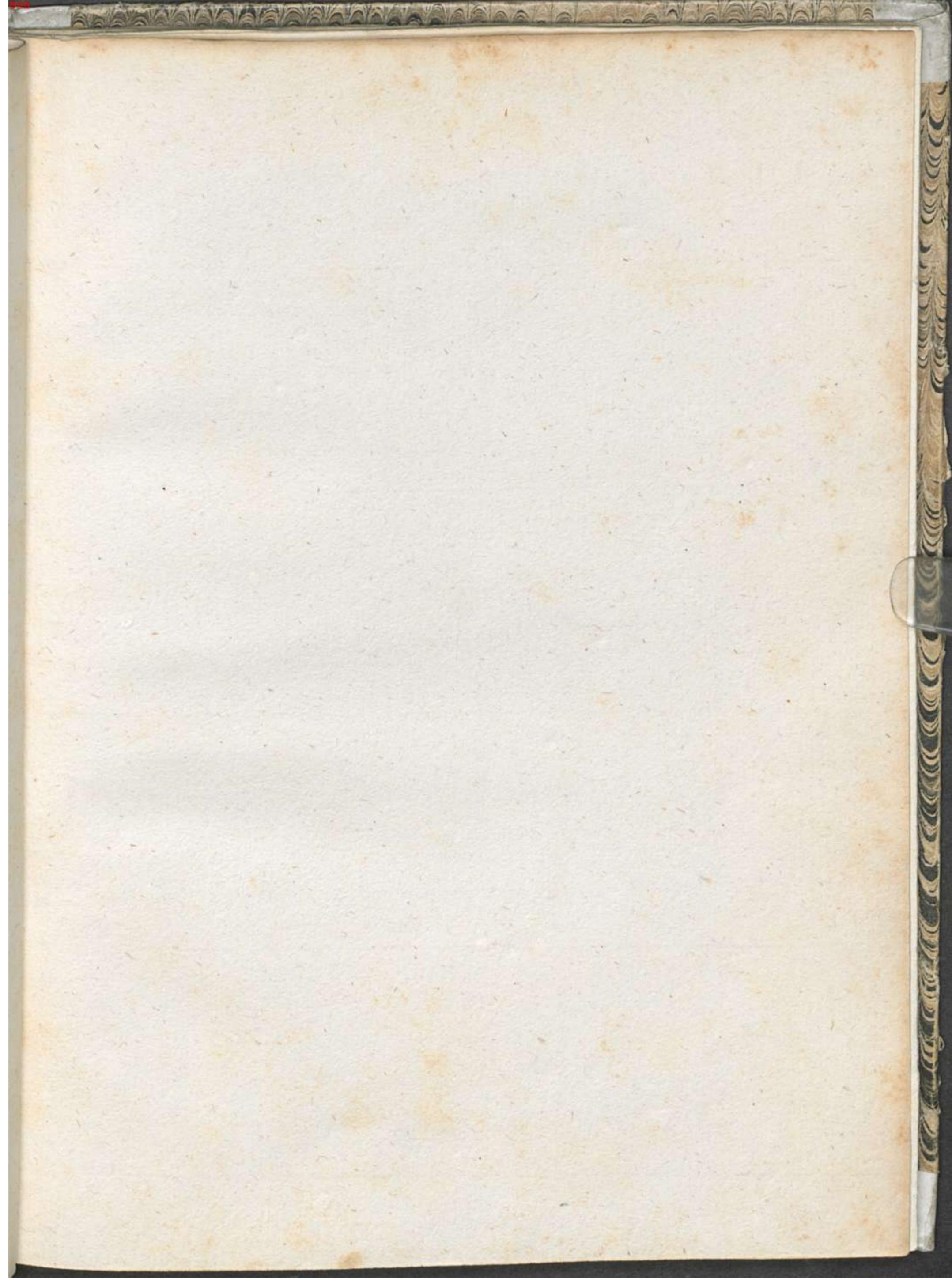

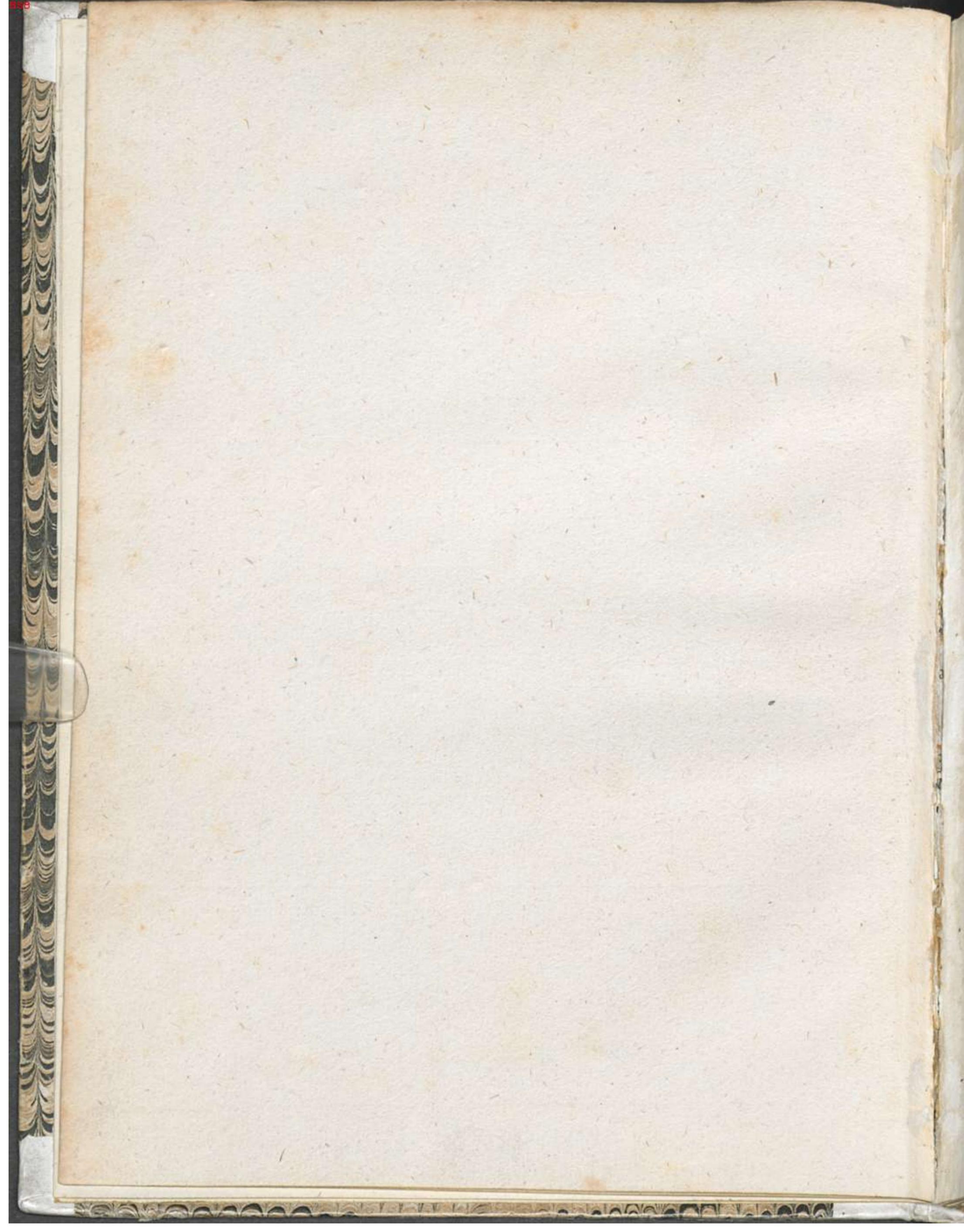

29 = Hylbigg

**OPVSCVLVM MVSICES PERQ VAMBRE,
VISSIMVM: DE GREGORIANA ET**

**Figuratiua atq; contrapuncto simplici
percōmode tractās: omnibus cantu
oblectantibus utile/ ac necessa-
riū: per Simonem Brabāti-
num de Quercu Can-
torem Ducū Medi-
olaneñ, con-
fectum.**

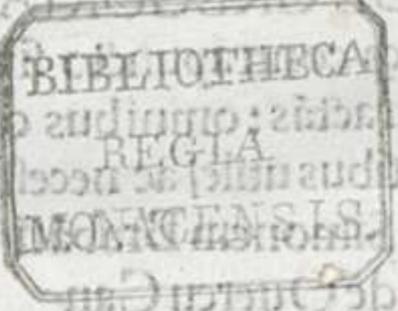
TETRASTICHON.

**Quem sacra Castalio delectat Musica phœbos
Et teneros dulci reddere uoce modos |
Hunc legat: & suaui cantabit blandius Orpheo:
Insanas poterit ducere & ipse feras.**

(1509)

29. 366. 79

OPUSCULUM INVICES PERO VAMBRIS
VISSIVM: DE GREGORIANA ET

Figurata ad
premoderatis: omnibus
oblectantibus hunc
num de
torum Ducu Med
oluntati
lectum

TETRASTICHON

Quem sacra Callio dicitur
Et tunc huius reddere modos
Hinc leguntur hinc hinc hinc
Iamque poterit ducere ipse

100^m
1507
AD ILLUSTRIS DUCIS MEDIOLANENSIS
SVOSQZ AUDITORES SIMONIS BRABAN
TINI DE QVERCV EPISTOLIVM.

Consideranti mihi (Splendidissimi duces) quid ob
nonnullorum auditorum meorum opportunitatem ede
rem ad hanc provinciam suscipiendam occurrunt
partim celsitudines vestre: quo in publicum dare
utramque Musicen: non hortantes modo: verum etiam
familiari quodam iure precipientes: ne meum omnino
sudorem defraudare. partim etiam mei (quos studio)
auditores: quorum quidem prece / pedem licet re
movere minime, nec immerito. Quum enim tem
pestate nostra: nihil prestantius efficere quis poterit: quam se ita omnibus in
rebus gerere: ut alteri potius: quam sibi ipsi natus esse censeat, sordidi esset animus
& illiberalis: sibi ipsi sapere tantum: nec ad alios (cum id semper liceat) virtutis
semen transferre. propterea utramque illam Musicen: haud paruo labo
re comportatam: imprimere curavi: quam Muscus dulcissimam mortalibus
asseruit: que curas abigit: clementiam suadet: & ad leniendos affectus plu
rimum valet. Ad ea itaque studia me solum accommodavi: qui practice in
esse viderent. Explicavi quoque magis frugifera / non multo labirinto / canone
equidem brevis. Sapite ergo & hunc thesauriolum tantillo nummo venale
vobis redimite. Eritis (mihi credite) exiguo temporis curriculo / ad tan
tum dinoscendum apprimere prompti. Neque elucubratiunculam nostram sub
sannantes / timendi sunt: quia caligine pressi / quod equum est: discernere
nequeunt. Proinde vos oro: hortorque: quum frui ocio dabit: hec nostra
vulgata: ac per me confecta: in unamque formulam redacta / diligentius repe
tere non pigrescimini: quas meas primitias precibus vestris emittere pla
cuit. Valete vos optimi duces & me ut fecistis fouete: vos quoque audito
res studiosissimi identidem. Ex Vienna Kalen. Martias, Anno minori
Nono supra Millesimum quingentesimum.

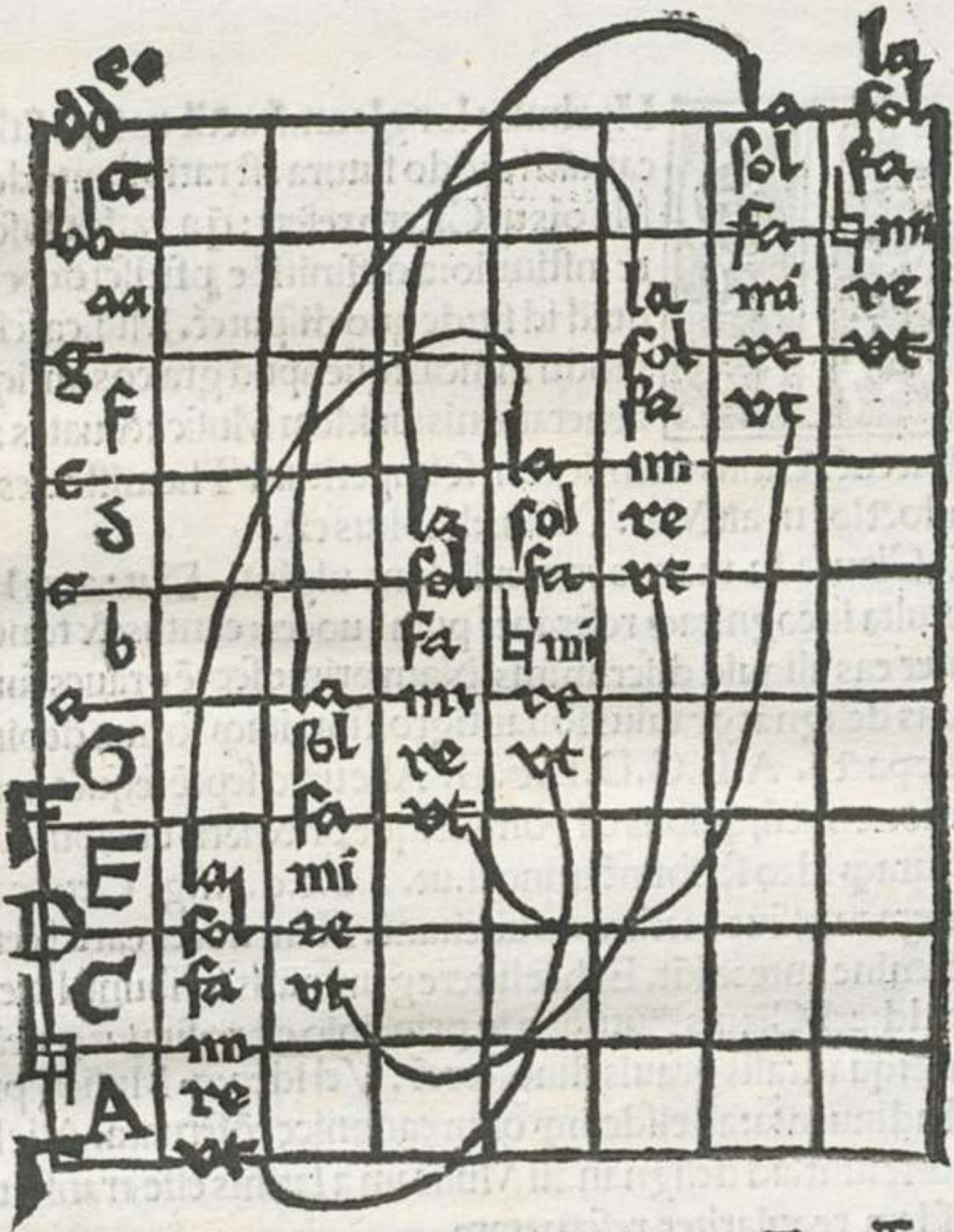
Gamma V vt per H quarouū	e la mi p Hqouū p naturā	o la sol re p b mol p Hqouū p naturā	e sol fa ve p b mol p Hqouū p naturā	o fa H mi p b mol p Hqouū p naturā
e re quarouū	f fa vt p naturā p b mol p Hqouū	o la sol p b mol p Hqouū	e sol fa p b mol p Hqouū	o fa H mi p naturā p b mol p Hqouū
H mi quarouū	g sol re ve p naturā p b mol p Hqouū	a la mi re p naturā p b mol p Hqouū	b fa H mi p b mol p Hqouū	a la mi re p naturā p b mol p Hqouū
	e fa ve per Hqouū per naturā	o sol re per Hqouū per naturā	e la mi per Hqouū per naturā	g sol re ve p naturā p b mol p Hqouū
				f fa ve p naturā p b mol

DISTICHON.
 Tu quisque cupis dulcem cognoscere cantum
 Signa manus discas: nam decet: illa iuuat

Supacute.

Acute.

Graves.

- Equadrū sup acute.
- bmol acutum.
- Natura acuta.
- Equadrū acutum.
- bmol grave.
- Natura gravis.
- Equadrū grave.
- Gamma: Ista greca est.

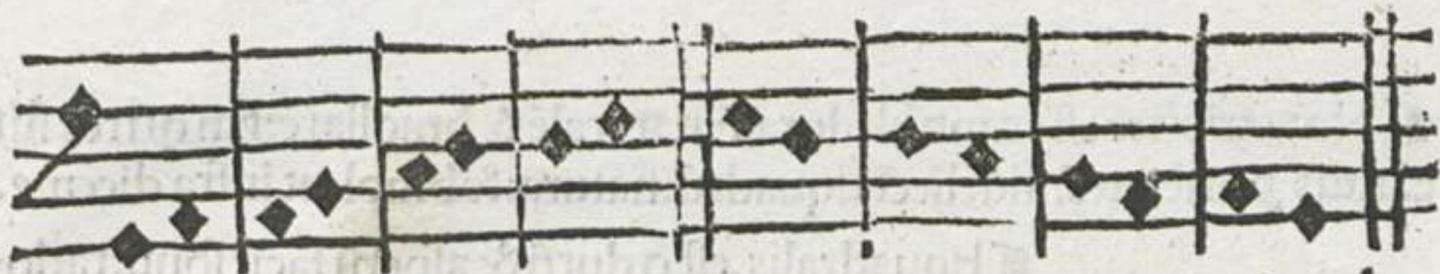
Mprimis: longis amfractibus sepositis: ois naq; de
cantadi modo futura est ratio: ante desinire placet.
Na ois ut Cicero refert: q; a ratioe suscipit de aliqua
re institutio: a diffinitioe pficisci debet: ut intelligat
quid id sit: de quo disputet. Musica scientia est cari edl
modu indicas: que apud grecos antiquitus tate fuit
uenerationis: ut idem Musici: & uates: & sapietes su
discarent. Cuius scientie cum se imperitum Themistocles cofessus esset
Indoctior ut ait Mar: Tullius: habitus est.

Claues in manus craticula sunt uiginti. **T**ut: are: hmi. &c. eo q;
occulta incognitaq; referant: puta: uoces: cantus: & tonos. Est tamen
inter eas aliquid discriminis. Nam prime septē graues sunt. Voces enī
quas designat grauius sonant: grossiori itaq; forma depingi cōsueuere
hoc pacto. A. B. C. D. E. F. G. Alie uero septē sequētes: acute dicunt:
ratione uocū/ quibus cū ponunt: que praedictis uocibus sunt acutiores.
figuraq; ideo scribunt minori. ut. a. b. c. d. e. f. g. Cetera uero quinq;
superacute/ siue excellentes uocitant. Nam uoces earū (ceteris multū in
acumine antecellūt. Et hee littere geminatis scribunt litteris: ut: aa: bb:
cc: dd: ee: Clauis **T**ut: ideo in principio est posita/ ut per eā primus can
tus hquadralis grauis dinoscere. Vel ideo: q; Musica primo a grecis
est adinuenta: ab eisdemq; olim canonicē cōseruata. Alie littere septem
latine sunt. ad designandū Musicam a latinis esse translata: necnon ab
eisdem regulariter reseruatam.

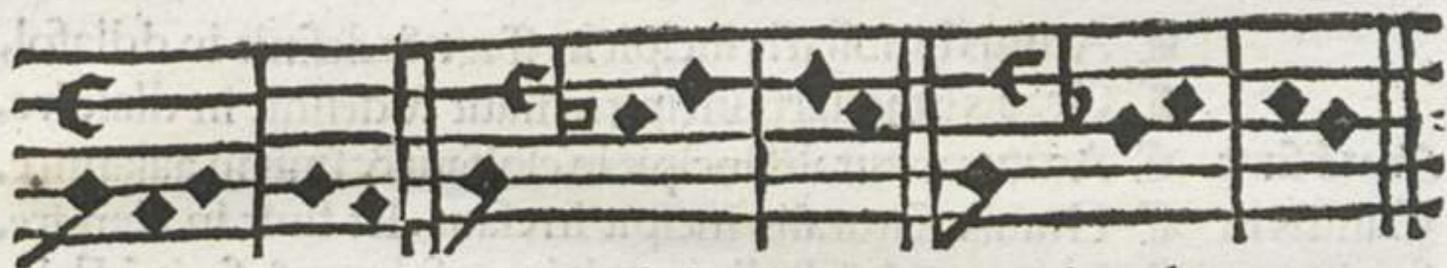
Clauium: alie sunt graues: quia grauiter ac remisse sonāt: **T**ut: are:
hmi: cfaut. Alie finales: quia ois tā figuralis/ q; planus cātus regulariter
habet terminari hisce qtuor clauibus: ut: d solre: elami: ffaut: & g solre:
ut. Alie affinales: aut acute/ quia cātus trāspositus/ soluisatioñ / his clauī
bus tribus habet desinere. ut alamine. bfa hmi. & c solfaut. Secūdo dicūt
acute: sua nanq; uoce graues superare cōtendunt. Alie superacute: eo q;
uoce sua acutas superant.

CVoces per quas sepius repetitas. ois p gredit cantus: sex esse clare cō
stat: ut: re: mi: fa: sol: la: quaz; quelibet/ sepcies in manu reperit: cū septem
sint cātus reformatiōes: quē admodū scala latina indicat: e quibus due
mutuo combineate tonū constituūt: scilicet: ut re: re mi: fa sol: sol la: absq;
mi & fa: ascēdendo uel descēdendo.

CTonus uox est grecanica/ dicta a tonādo: hoc est fortiter sonādo: re
spectu semitonū. Na greci tonon: dicūt sonū. **Exemplū de Tonis.**

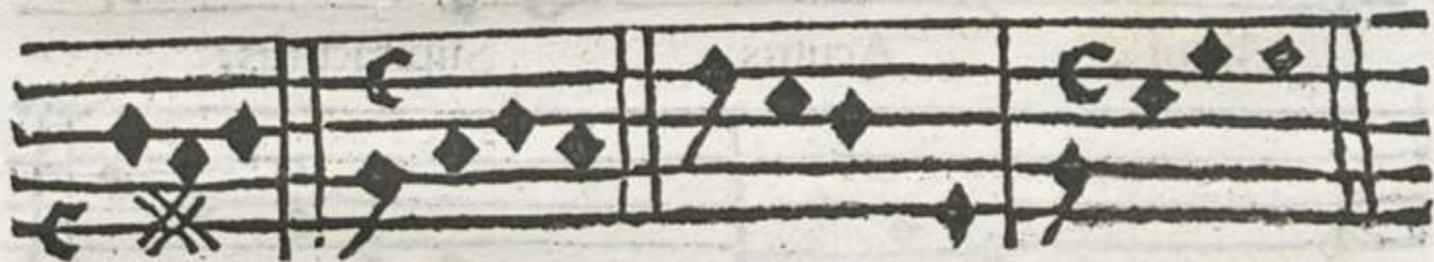

¶ Aliæ uero due note simul cõiuncte Semitoniu constituit: siue ascen-
derint siue descenderint uidelicet mi cū fa, & ecõtrario, Dicunt aut Sem-
toniu; a semis semi: quod est imperfectu: & nõ a semis semissis: q̃a tonus
in equales partes nõ diuidit: hoc est in duo Semitonia maiora: sed in
Semitoniu maius & minus, Exemplu de Semitonis.

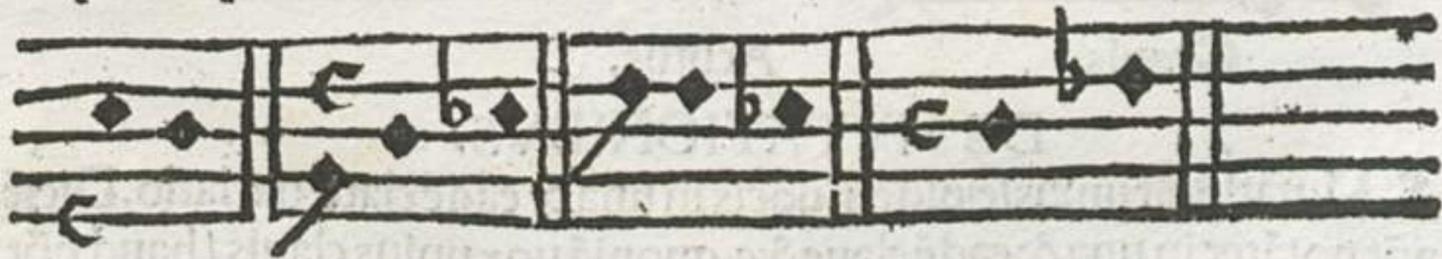
p naturã graue, p h̃q̃drũ acutũ, per b̃mol graue,

¶ Semitoniu uero est duplex, Maius uidelicet & min⁹, Illud causat in-
ter fa & mi: ut prius recẽsi / siue sit in cãtu h̃q̃drali: naturali: aut b̃molla-
ri prout q̃ tres sunt cãtus in genere & septẽ in specie: ut infra. Hoc uero
uidelicet Semitoniu minus / est cum fingit de tono Semitoniu / ut h̃c:
taleq̃ signum apponi consuetu est ✕ quod appellatur dyesis: & istud
Semitoniu minus propter eius suauitatẽ inuentu est, Exemplu.

Discantus, Tenor, Bassus, Altus,

¶ Dictu fuit superius / q̃ semp de tono Semitoniu fingi potest, Nõ qd̃
perfectu est / imperfici potest, sic etiã de Semitono fingit tonus / ad cul-
tandũ diapenthen minore: fa uidelicet cõtra mi: nam quod imperfectu
est / perfici potest, Exemplum,

Discantus, Tenor, Bassus, Altus,

¶ Nota triplicē esse cantū: h̄duralē: naturalē & bmollarē: fm̄ q̄ tres sūt cantus pprietates: uidelicet h̄quadrū: natura: & bmol. ut infra dicem⁹.

¶ h̄quadralis. est q̄ durū & asperū facit sonū: ratione littere & soni.

Tres sūt cātus in genere uidelicet.

¶ bmollaris/ est qui mollē ac lenem facit sonū: etiā ratione littere & soni.

¶ Naturalis uero: qui durū & mollē sonū facit: sed partim a h̄q̄drali: partim uero a bmollari.

- Septē sunt Cantus in specie.
- ¶ Acutus bmollaris incipit in ffaut: & desinit in ddla sol.
 - ¶ Grauis bmollaris incipit in ffaut & desinit in dlasolre.
 - ¶ Acutus naturalis incipit in cfsolaut & finit in aalamire.
 - ¶ Grauis naturalis incipit in cfaut. Et finit in alamire.
 - ¶ Supacutus h̄q̄dralis incipit in gg solreut: & finit i Eela.
 - ¶ Acutus h̄q̄dralis incipit in g solreut. Et finit in Elami.
 - ¶ Grauis h̄q̄dralis incipit in Nut. Et finit in Elami.

Exempla horum patent per ordinem.

The image shows three musical staves, each with two lines. The first staff illustrates three types of notes: 'Grauis' (low), 'Acutus' (medium), and 'Superacutus' (high). The second staff shows 'Grauis' and 'Acutus'. The third staff shows 'Grauis' and 'Acutus' with a flat sign (b) on the first note of the 'Acutus' section.

DE MUTATIONIBVS.

¶ Mutatio est unius/eiusdēq̄ uocis in una & eadē clauē uariatio. Dicit̄ aut̄ notāter in una & eadē clauē &c. quoniā uox unius clauis | haud pōt muniri in alterius clauis uocē: q̄a ut: quod est cfaut: nequit mutari in ut q̄ est cfsolaut: quoniā diuersas habent clauēs. hoc etiā pacto in bfa h̄mi

nulla fit mutatio: neq; in sua octava / eandē ob causam.

¶ Mutatio nūq; fieri debet / nisi eo ī loco: ascēdendo uel descēdēdo / ad hoc cōpellente necessitudine: ne fiat p plura / quod fieri pōt p pauiora.

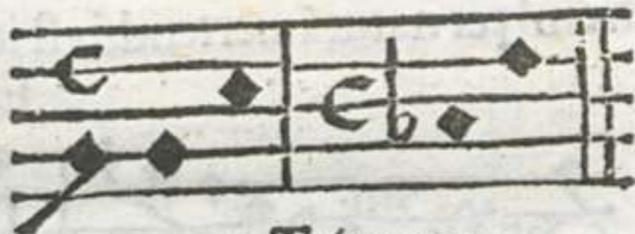
¶ Nō licet assīduo uocē mutare in uocē: sed fit saltus sine mutatiōnē, de nota ad notā: quēadmodū in diapēte cōtingit maīori: hoc est qnta pfecta: ab ffaut ad esolfaut: uel ab elami ad bfa:mi / & sic cōsequenter.

¶ Illud etiā est aīaduertendū / q; Autores nostrī pauci utebant mutatiōnibus: eo q; quēlibet cantū appellitabant naturalē: & sex uoces habebant / aut notas: moderni tamen plures addiderūt cātus: & propter huiusmodi notarū pluralitatē, b. i. otundū est adinuentū. Et hoc ppter cantus molliciem, Et h quadrū / propter duriciem cantus.

¶ Neq; hoc est pretermittendū: ut quādo in bfa:mi canitur fa: tūc in octaua sua / etiā cātari debet fa: alioquin deperderet octaua pfecta Diapason maīor & quīta pfecta Diapēthe maīor ppterea Diapason maīor & Diapēthe maīor perargute oēs inter Musice species sonant.

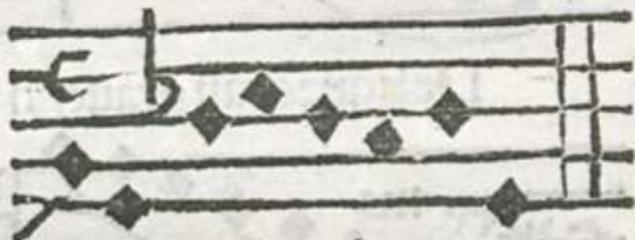
¶ Cur uero b mol fit inuentū: hac figurula sequēti perclare ostendit.

Tritonum ut hīc,

Tritonus.

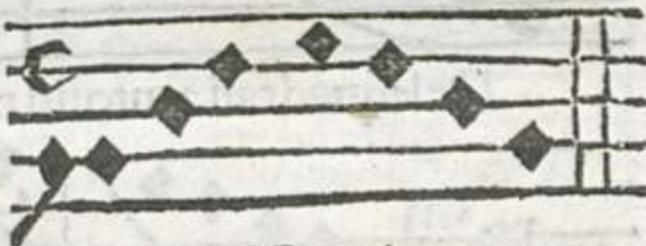
Suauitatē ut hīc,

Suauitas.

Item b mol cōstat inuentū qtuor de causis tū ppter.

Mutatio nē ut hīc,

Mutatio.

Mobilitatē ut hīc,

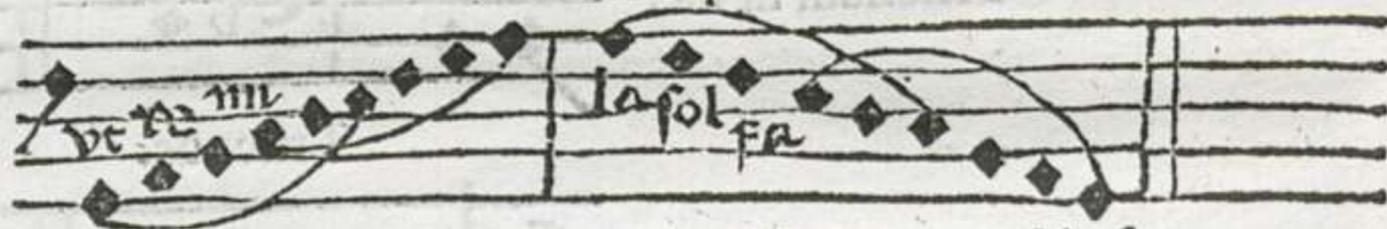
Mobilitas.

¶ Operepretū est latere neminē, b, h, esse duplex: puta, bfa & hmi: & dicit bfa, b mol, & hmi, h quadrū (ad litterarū discriminē, pleriq; tñ asserētes: & quidē inepte dicūt: b mol ideo dici quod molle canat: quāq; ascēsu Semitonū facit: & molle canit: tñ descensu dure canit / tonūq; constituit: & per cōsequens &c. Sed dicit b mol / a mobilitate: nā moueri potest & ordinari / quocūq; in loco: in lineis aut in spaciis / s̄m cantoris exigentiam. Dicūt quoq; nōnulli h durū: quasi dure canit. Verū in ascēsu: facit etenī tonū, Sed descēsu molle canit: ppter semitonū. Dicit autē h quadrū ad differentiā bmollis. Nā si equaliter essent formate: dubitaret an cantaret fa aut mi: sed h quadrū istud: ita cōmuniter haud ordinari cōsuevit: nisi esset necesse ppter dissonantiā fa cōtra mi / in cōsonantiis perfectis, &c. Et hoc / cū cantus est bmollaris, etiam nō sunt ibidē nisi due note uidelicet fa & mi: & sic non ordinat cōmuniter.

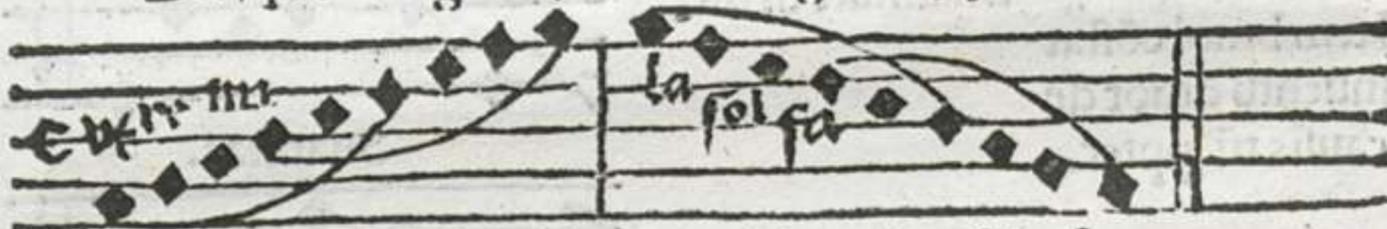
¶ Has autē quatuor regulas nouissime e scala latina extractas breuibus accipe.

¶ Regula prima: quācūq; ascendit ex cātu h quadrati in naturalē: semper tunc post la sequit fa. Si uero descendit e cantu naturali in h quadratē: sic mi per naturā: uertendū est in la per h quadrū. Et re in sol: & ut in fa.

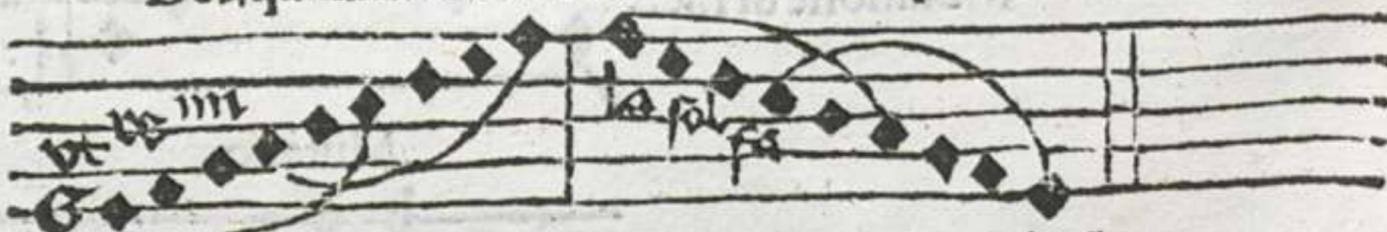
Exemplum.

De h quadrati graue: in naturalē grauem post la: fa.

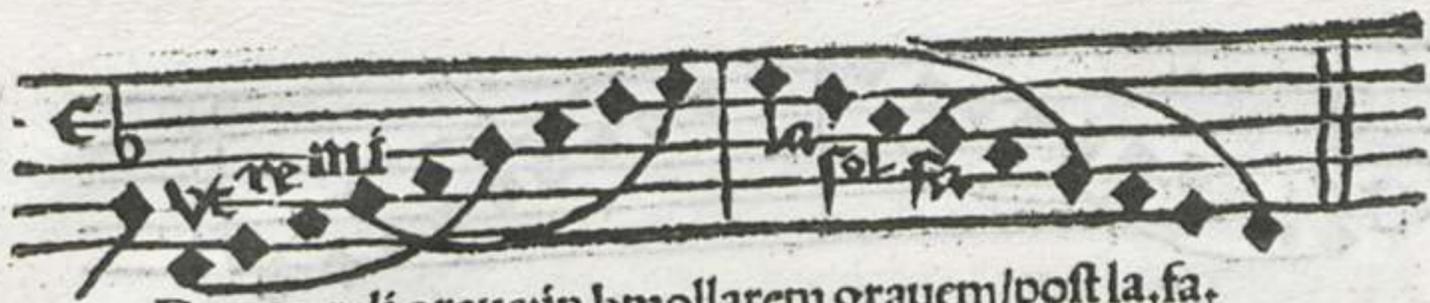

De h quadrati acuto: in naturalē acutū post la: fa.

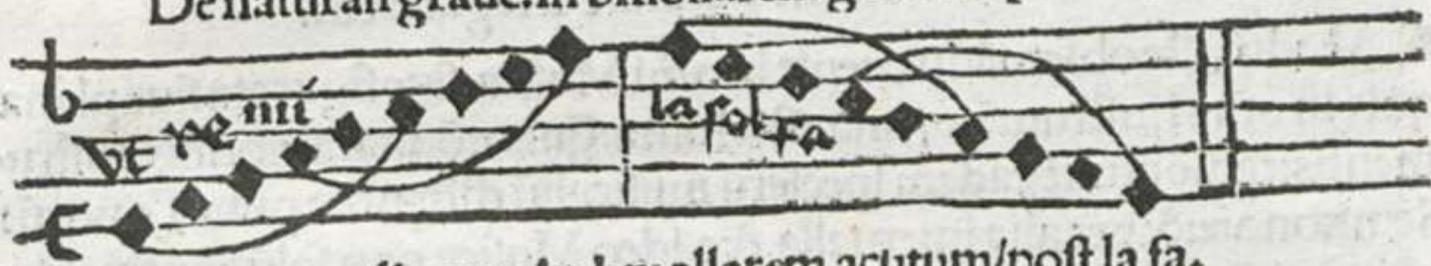

De h quadrati superacuto: in naturalē irregularē.

¶ Regula altera: quācūq; ascendit de cātu naturali in bmollare: sic etiā post la: fa sequit. At uero cū descendit e bmollari in naturalē / sic mi per b mol / mutandū est in la p naturā / & re in sol: & ut in fa. Exemplū,

De naturali graue: in bmollarem grauem / post la, fa.

De naturali acuto in bmollarem acutum / post la fa.

Regula penultima. Quicunq; ascendit e cantu naturali / in hquadrals: sic semp post la sequit mi. Si uero descendit: de hquadrals in naturalē: tūc re per hquadrū mutandū est in la p naturā: & re in sol. Exemplū.

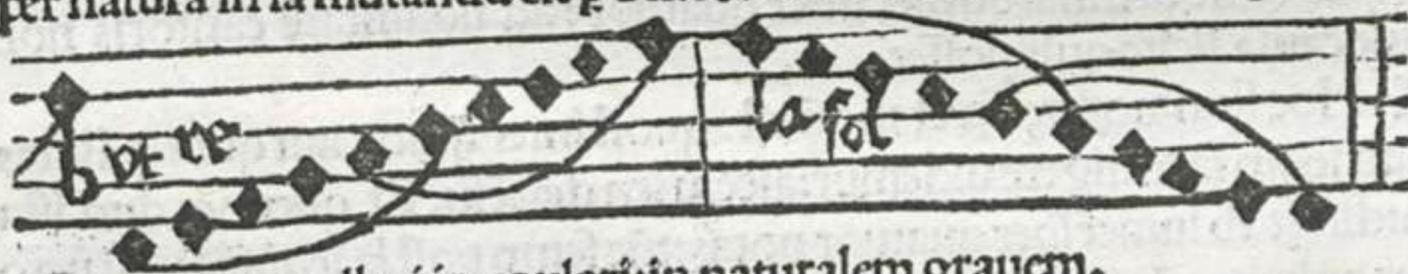

De naturali graue: in hquadrals acutum / post la mi.

De naturali acuto: in hquadrals superacutum / post la mi.

Regula ultima: Quicunq; ascendit ex cantu bmollari in naturalē: sic quoq; post la sequit mi. Si uero descendit de naturali in bmollarē: sic re per naturā in la mutandū est p b mol: & ut in sol. Exemplū.

De bmollari irregulari: in naturalem grauem.

De bmollari graue: in naturalem acutum.

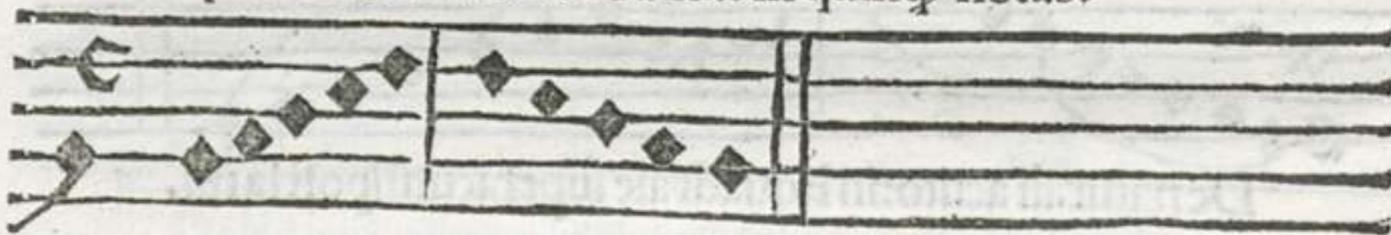
Debmollari acuto: in naturalē irregularem.

¶ Modus iste obseruādus uenit in omni Musica: siue figurata siue plana quia in omni instrumēto / una est Musica: quīs nō utantē notulis instrumētis: tamē utuntē eadem specierū musicaliū distantia: puta Tonorū: Semitonorū: & per alia interualla, &c. ideo Musica non solū continet in ut: re: mi: fa: sol: la. Sed in omni instrumēto, &c.

¶ Item inter quatuor notarū distantia: semp Semitonū ordinari debet: nisi ultra ascēderit seu descēderit, & hoc ad euitandū Tritonū / specie falsam: p̄ ut refert Ioannes de Muris: p̄pter turpē suū sonū: illa uitāda est species. Exemplū ubi Semitonū ordinat̄ inter distantia quatuor notarū.

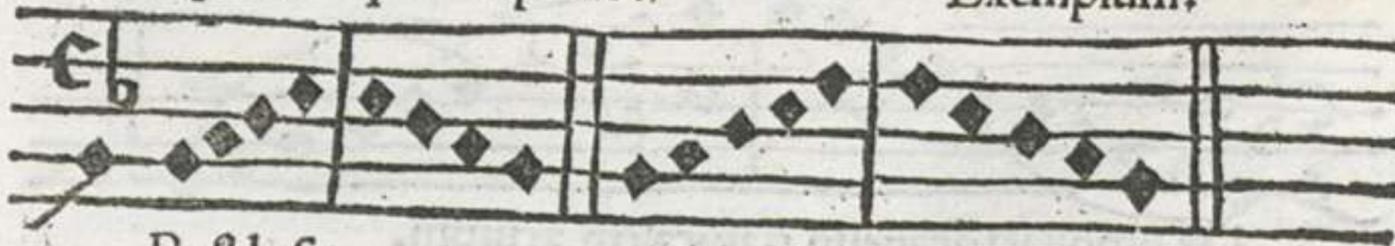
Exemplū ubi Semitonū ordinat̄ in quinque notas.

¶ Nō oportet istis in locis ordinari Semitonū inter quatuor notarum distantia: sed inter quinque notas, nam ultra quatuor ascēdit seu descēdit si quis tamē ordinare uellet inter quatuor: ad uoluntatē cantoris non sine causa licite quis possit.

¶ Hoc summopere spectandū est: quod inter quatuor aut quinque lineis duo semp fa indigere uidemur: ascēsu seu descēsu. Et quācumque duo ista fa: distāt ab inuicē / per quatuor notas: tūc semp post la sequit̄ fa. Si uero per quinque: tūc sequit̄ mi post la.

Exemplum.

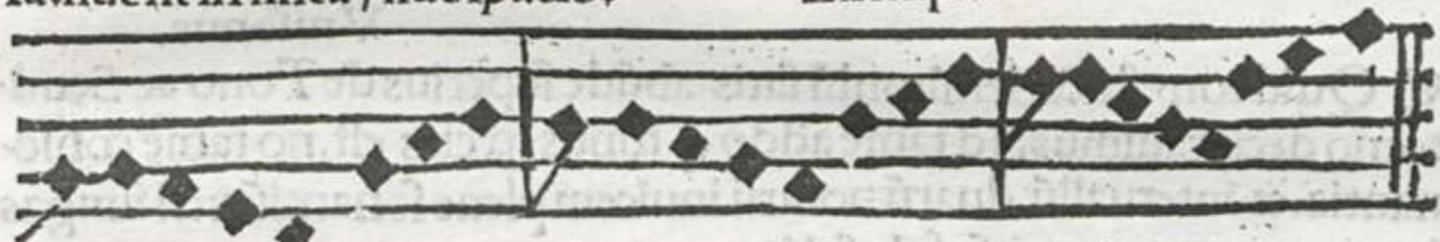

Post la fa,

Post la mi,

¶ Nota uiginti sunt clauēs: ut diximus superius. E quibus tres signate dicuntur: ut sunt: ffaut: c solfaut & b mol. Licet aliq̄ tres clauēs addiderūt: uidelicet cfaut in spacio: g solreut in linea & dd la sol. de his tñ nihil penitus referemus. Redeo nūc ad p̄dictas tres clauēs / quarū due ordinant̄ diuersis in Lineis / & nunq̄ in spaciis: uidelicet ffaut & c solfaut. Ffaut format̄ sic in cātu plano. ♯ 3 f f. Et in cātu figurato hoc pacto H S. uel sic.) : Et in istis clauibus cōiter canit̄ fa. Sed c solfaut in cātu plano hoc modo formarī consueuit c Et in cantu figurato sic E .

¶ Alia est clauis mobilis: ut b mol. b. & potest ordinari in diuersis lineis & spaciis. & per hāc clauē / Musica irregularis ordinat̄: & i ipsa cantat̄ fa. siue sit in linea / siue spacio. Exemplū de clauē ffaut.

Exemplū de clauē c solfaut.

Exemplū de clauē mobili uidelicet b mol.

¶ Ex his cōsiderandū / qd̄ fa: p̄ quascūq̄ clauēs ordinari potest: p̄ distātia q̄tuor aut quinq̄ notarū: & nunq̄ alio mō cōtinuando: q̄ Musica esset falsa. nisi p̄ aliq̄s notas singulares: p̄ unā aut p̄ duas & nō absq̄ ratione

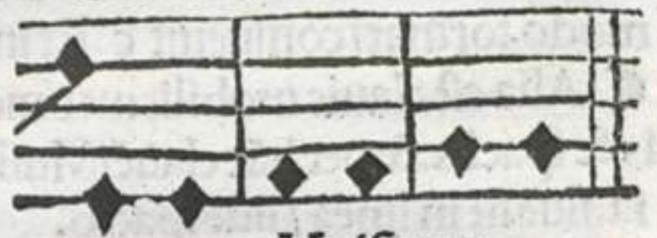
Exemplum.

SEQ VITVR NVNC DE MODIS.

¶ Modus / nostro in p̄posito: est harmonie modulatio: & int̄siue: & remissiuē / recta quedā cognitio / dictus a moderādo: quia per ip̄m cantus

moderat: quoniam sunt quindecim apud modernos / tam usitatos / quam inusita-
 tos atque prohibitos: ut patebit infra. Interuallum uero / est soni acuti / semia-
 cuti / grauisque / distantia. Vel dicitur id quod omittitur ab una nota in aliam:
 ascendendo seu descendendo / per saltum uidelicet ab ut: in la, a re: in sol, &c.
 Et secundum illam diffinitionem interualli / Unisonus non est modus: sed aliorum
 modorum fundamentum. Primus enim modus uel species / in ordine spe-
 cierum Musicalium dicitur uox siue unisonus: que est unius: & eiusdem uocis
 iteratio: & fit quando eadem uox sepius
 repetitur in eadem Linea: uel in eodem
 spacio. Et dicitur unisonus: ab uno &
 sonus ut hic,

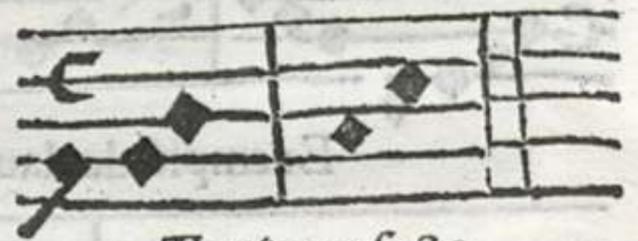

Unisonus.

¶ Quid tonus sit: & Semitonium satis abunde superius de Tono ac Semi-
 tonio declarauimus. Id tamen addo quod tonus species est. non tamen conso-
 nantia. et interuallum duarum notarum inuicem plene sonantium ut si iungas
 has uoces: ut re: re mi: fa sol: sol la.

¶ Semitonium species non consonantia: & etiam duarum notarum intercapedo:
 & dulcedo est catus totius. Sine eo enim catus insuauis est.

¶ Dytonus species: & consonantia / tri-
 um notarum interuallum: dicitur a dya quod
 est duo: & tonus: duos namque precise to-
 nos continet.

Tertia perfecta.

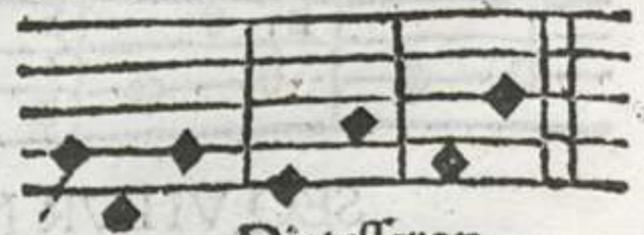
¶ Semidytonus species & consonan-
 tia: trium notarum etiam interuallum haberi
 censemus a semis quod imperfectum di-
 citur: & dytonus quasi imperfectus dy-
 tonus / eo quod et tono / semitonioque con-
 ponit duasque species habet.

Tertia imperfecta.

¶ De Tritono / que neque est species: neque consonantia: dictum est ubi et-
 rim in capite: ubi dicitur quod b mol quatuor de causis sit inuentum.

¶ Diatesseron. species & consonan-
 tia: & etiam quatuor notarum interuallum
 a dia quod est de & tesseron quatuor fit
 enim de una in quartam: duos uero in-
 cludit tonos: unumque Semitonium tres
 habens species.

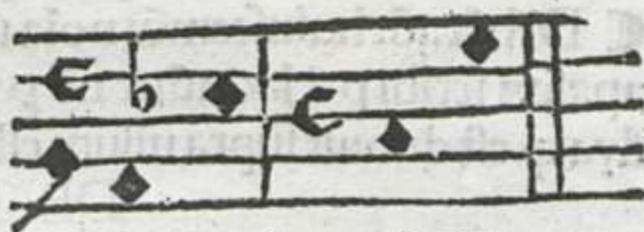
Diatesseron.

¶ Diapēthe maior /species/ & cōsonā-
tia, Interuallūq; est quinq; notarū : a
dia quod est de & pētha quinq; : eo qd
fit de una in quintā tresq; tonos inclu-
dit/ & unum Semitonium, duas speci-
es continens.

Quinta perfecta.

¶ Diapēthe minor /species/ nō cōso-
nantia : & quinq; notarū quoq; est
Interuallū : duos cōtinens tonos / du-
oq; semitonia : duas similiter species
habens.

Quinta imperfecta.

¶ Hexadem maior /species/ & cōso-
nantia : & est interuallū sex notarū :
& continet tonos quatuor : unumq;
semitoniū : unā habet speciem,

Sexta perfecta.

¶ Hexadem /minor/ species & con-
sonantia : & est interuallum sex no-
tarum : tres tonos continens duoq;
Semitonia.

Sexta imperfecta.

¶ Heptadem maior /species/ nō cō-
sonantia : & est interuallū septem no-
tarū : & quinq; tonos cōtinet : & unū
Semitonium.

Septima perfecta.

¶ Heptadem minor /species/ nō cō-
sonantia interuallum septem notarū
quoq; dicit : quatuor tonos cōtinet :
duoq; semitonia.

Septima imperfecta.

¶ Diapason maior /species/ & con-
sonantia : & interuallū octo notarū
a dia q; est de : & pā : quod est totū,
Et son sonus / eo quod includit om-
nes species Musicales, quinq; tonos
continet cum duobus Semitoniis, Et causatur semper a qualibet clauē

Octava perfecta.

uel lra ad cōsimilē: duas habet species / unā regularē / aliā uero irregularē.

¶ Diapason minor / species nō cōsonantia: & est etiā interuallū octo notarū / & fit a clauē hmi. i bfa hmi cū ibi dī fa / & inclusiuē quatuor tonos cōtinet & tria semitonia / a semi: qd est imperfectū. &c.

Octaua imperfecta.

¶ Debēt autē huiuscemōi noīa uidelicet Diatesseron: Diapēthe & Diapason scribī p i latinū / & nō p y grecū: qd dicunt a dia qd est de. Et nō dya qd est duo: ut supra uisum est. Et tantū de speciebus Musicalibus.

DE TONIS.

¶ Tonus est certa regula: fm quā ducimur in alicuius cantus regularis cognitionē. Et duplex est. Autēticus uidelicet & plagalis / qui sunt principales uel maiores: per quos alii minus principales uel minores: ut. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. iudicentur.

¶ Dicunt autē Autēti: qd auctoritatē ascendendi maiorē habēt ceteris. Plagales uero ideo / qd plus descendēdi prioribus auctoritatem habent.

¶ Tonus autē Autēticus est attendēdus penes supremā / & altiore m totius cantus notā. Plagalis uero / penes inferiorē seu infimā notā cātus totius presumitur.

¶ Autētici toni pprietas est: qd licite ascendere potest: supra notā suā finalē p octauā: usq; ad pfectionē suā. Si ultra ascenderit: tūc fm quosdā tonus irregularis dicit / precipue in cātu gregoriano. In cātu autē figurato: parū de irregularitate curamus: quīs in Antiphona. Alma redemptoris: ultra suā notā per nonā ascendit: hoc tamē semel cōcessum est: & presertim in isto uerbo. Tu que genuisti. &cetera.

¶ Sed tonus plagalis descendere licite potest p quartā aut p quintā: ut in isto Respōtorio. Collegerūt pōtiffices / circa principiū: ubi cātus ille incipit i dsolre: & descendit ad quintā uidelicet Nut: semel uero talis descēsus concedit. Si uero descēsus ultra quintā sepius accideret: tūc fm aliquos cantus diceret irregularis de qua re / paucis: ista accipe Carmina.

DE AVTENTIS QUANTVM VEL DESCENDERE VEL ASCENDERE POSSVNT.

Nature talis autēticus esse probatur

Vt queat a fine procedere uocibus octo

Huicq; licentia dat uocem contingere nonam

Vndenāq; licet aliquando tangere uocem

Voceq; sub fine tantum supponit una.

**HIC DE PLAGALIBVS QVANTVM VEL ASCEN-
DERE VEL DESCENDERE POSSVNT.**

Est quoq; natura data collateralibus ut hic
 Ad quintam uocem possint a fine leuari.
 Hiisq; licentia dat uocem attingere sextam
 Ultra si tendit id sine lege manebit
 Octauamq; licet aliquando tangere uocem
 Cum sub fine queunt uocem contingere quintam.
C Tonus Auteticus habet sub se quatuor tonos minores, & sunt impares
 uidelicet, 1, 3, 5, 7. Plagalis uero similiter quatuor habet minores sub se / qui
 pares sunt ut, 2, 4, 6, 8. Et oēs isti Toni minores: tam Auteti: q̄ Plagales
 suas pprias habēt intonatiōes: fm prouintiarū consuetudinē.
C Omnis tonus regularis uel irregularis a sua nota finali dinoscitur
 ut hec ostendit figura.

	C solfaut est, 7, uel, 8.	
	b fa h̄ mi est, 5, uel, 6.	tonorum & hoc si in
	A lamire est, 3, uel, 4.	b fa h̄ mi dicitur fa.
Ois cātus trāsposi- tus uel irregula- ris exiens in	G sol reut est, 1, uel, 2.	
	C faut est, 7, uel, 8, tonorū: si in h̄ mi dicit fa.	
	Si uero m̄t est quinti uel sexti.	
Nota quod	C solfaut est, 5, uel, 6.	tonorū: si in b fa h̄ mi
	b fa h̄ mi est, 3, uel, 4.	dicitur mi.
	A lamire est, 1, uel, 2.	
Ois cantus regu- laris exiens in.	G sol reut est, 7, uel, 8, tonorum.	
	F faut est, 5, uel, 6, tonorum.	
	E lam̄ est, 3, uel, 4, tonorum.	
	D sol re est, 1, uel, 2, tonorum.	

DE VOCIBVS IN QVIBVS OMNES TONI FINI VNTVR

In re, secun, pri, Sed ter quart, explicit in mi.
 In fa quint, & sext, sept & oct, explicit in sol.

DE LITTERIS EINAIIBVS.

Sedes finales horum, d, uel, e, simul, f, g.
VBI DVO ET DVO VNVM HABENT FINEM.

Primus finitur in .d. pariterq; Secundus.
 Tertius & quartus, E. sumserunt sibi finem
 Quintus in .ff. finit Sextusq; sibi sociabit.
 Septimus in, G, cadit, Octauus iungitur illi.

DE QVARTO TONO QVI SEPIVS ALIBI FINITVR.

Quartí uero modi finís quandoq; repertus,

Est in alamíre: cui donat regula nomen,

Ex per b mollem finire uidetur ibidem

Hic sexti finís c solfaut est aliquando.

AN CANTVS AVTENTI VEL PLAGALIS SIT.

Hinc quoq; de facili scire poterit cito culus

Debeat esse modi: sic caute respiciatur.

An magis alte petat cantus quoq; tendit ad ima,

Nam magis alte tenens est collateralis habendus.

¶ Nota q; in cantu gregoriano: p Autores nostros / tonos iudicamus per naturá: & nō p b mol: quia talis cantus nō semp; continuat p cantū b mollarē. Sed p aliquas notas / uidelicet, ubi cantus ab ffaut in b fa: mī ascendit per uoces medias / siue nō: & hoc ad euitandū Tritonū / ut prius diximus. Sed in cantu figurato / regulari seu irregulari: continuat cātus b mollaris: naturalis, aut h quadralis. Ideo in tali cantu iudicamus Tonus fm / re mī fa sol.

¶ In cantu Irregulari: seu figurato / ibi ad placitū Musica cōtinuari potest: uidelicet per b mol. per naturam: uel per h quadrū: & ita Tonus iudicari potest in cantu figurato.

¶ Cantus Gregorianus nō ordinat pcedendo semp; per b mol. Sed ad aliquas notas: & ad loca determinata / certas ppter causas: ut est dictum antea. Quare b mol inuentū sit & quibus de causis. Aliqñ cantus b mollaris ordinat: ut quādo est sexti Toni: etiā quinti. Sed in quinto non est ita necesse prout in sexto: neq; in primo tono est necesse eadem de causa.

DE EQ VIVALENTIIS.

Octo supra notā finalem cōtra quinq; sub nota finali.

Isti numeri Septē supra notā finalem cōtra quatuor sub nota finali.

equivalent. Sex supra notā finalem contra tria sub nota finali.

Quinq; supra notā finalem contra duo sub nota finali.

SEQ VVNTVR REGVLE DE TONORVM AM-

bitibus: tam Autenticorum | q; Plagalium.

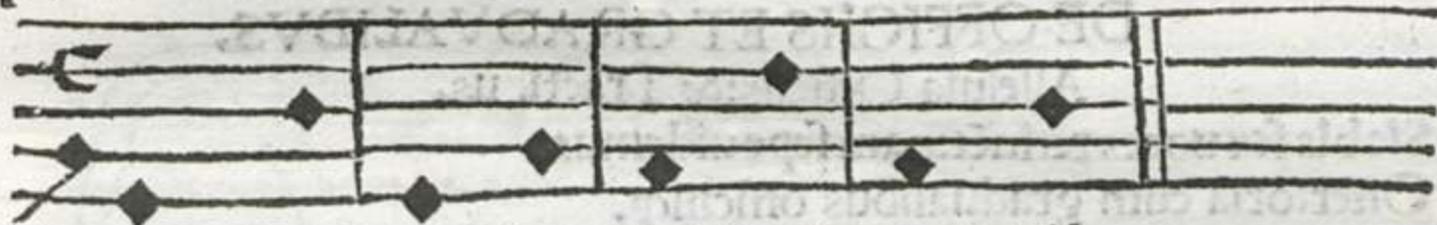
¶ Omnis cātus sepius la attingēs sursumq; repercussionē faciēs ad fa. si huiusmodi cantus in re definit: est primi toni. Si uero circa re sepius uersat / reflexionē ad fa sursum faciēs: est secundi toni.

¶ Omnis cantus finiēns in mī naturali: si citius tangit fa per h quadrū

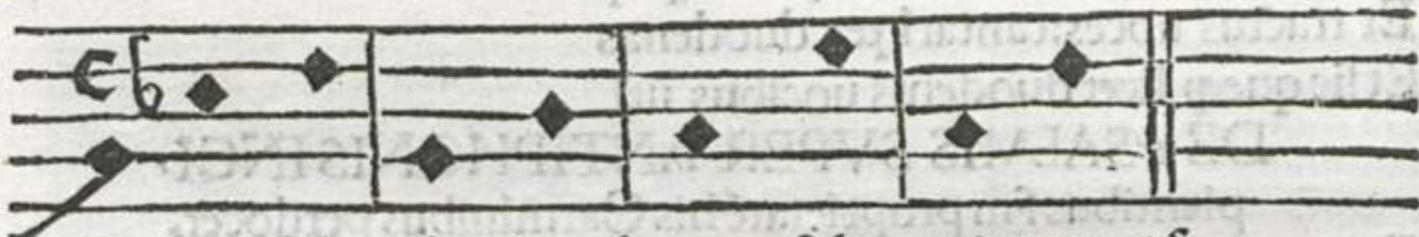
acutū q̄ quartā supra notā finale[m] / est terciū toni. Si uero nō immediate tangit fa. per h̄quadrū acutū / sed sepius reuertit ad mi p̄ naturā & licet ex post tangat fa predictū / semel aut bis / non ascendens ad Dytonum / est quarti toni.

¶ Omnis cantus finiens in fa per naturā: si citius tangit fa. per h̄quadrū acutū / q̄ fa per h̄quadrū graue: est quinti toni. Si uero citius fa per h̄quadrū graue: est sexti toni.

¶ Omnis cantus finiens in sol per naturā / si citius tangit re per naturā acutā / q̄ re per naturā grauem: est septimi toni. Si uero ad re per naturā grauem / est octaui toni: & tantū de cantu regulari. qui his uersiculis patebit clarius.

Pri re la, se re fa, ter mi fa, q̄rt quoq; mi la,

Quint fa sol, sext fa la, sept ut sol, oct tenet ut fa,

¶ Nota si tonus Autēticus / tonusq; Plagalis in numero starēt equaliter / quēadmodū sepe numero cōtingit. Verbi gratia. Si tonus Autēticus ascēderet per octo notas / supra notam finale[m], & Plagalis tonus descēderet sub nota finali per notas quinq;: tūc in numero starēt equaliter. Videndū itaq; est / an Autēticus sepius ordinē in octaua: aut Plagalis tonus magis continuat in quinta sub nota finali: & qui sepius cule continuat: primus est tonus. Si adhuc equaliter cōtinuarent: tunc extreme sunt postponēde note altiores / & inferiores. Et ulterius procedendum est fm̄ regulas prescriptas.

¶ Tonus quomō iudicē / & quidē p̄spicuo in cantu b̄mollari / aut naturali / seu h̄q̄drali: & hoc si cātus finies in ḡsolreut / potest iudicari octaui toni per naturā. Alio modo iudicari potest primi. & hoc cū cātus est b̄mollaris. tūc finit in re p̄ b̄mol: ergo esset primi aut secūdi tonorum. Solutio. Si cātus ille fundamentū habet ex cātu naturali: uidelicet quod magis continuat in cantu naturali q̄ b̄mollari: sic primi toni iudicāndus est: & hoc in cantu figurato: nō autē gregoriano.

DVAS DE INTROITIBVS ACCIPE REGVLAS.

¶ Prima. Omnis introitus/cuius uersus immediate / uel statim tangit quintā: uel gradatim ascendit ad quintam: est de tono Autento: quia quinta propria est nota Autentorum.

¶ Altera. Omnis introitus/cuius uersus nō immediate tangit quintā / uel non in principio gradatim ascendit: licet eā postea tetigerit: est de Plagalitono. quia quarta: propria est nota plagaliū.

¶ De Responsoris uersibus habētib9: difficultas penitus est nulla: quia si eorum uersus incipientur Autentice: tunc sunt de tono Autento. Si uero Plagaliter: tūc sunt de tono Plagalit: de quibus Carmina pauca percipies.

DE OFFICIIS ET GRADUALIBVS.

Alleluia Officiis: & Tractibus.

Sic bis sex uoces retinet: nam sepe uidemus.

Offertoria cum gradualibus officiisq.

Alleluiaq; uel antiphonas responsaq; quedam.

Et tractus uoces: cantari per duodenas

Et sic queq; licet duodenis uocibus uti

DE PSALMIS SVPER ANTIPHONIS INCIPIENTIBVS

fm proprietatē his Carminibus perdocet.

Primus cum sexto fa sol la semper habeto.

Tertius octauus ut re fa sitq; secundus.

La sol la quartus ut mi sol dat tibi quintus.

Septimus est mi fa sol: sic omnes esse recordor.

DE PSALMORVM VERSIBVS MEDIATIONIBVS

q; eorundem his accipe uersiculis.

Septimus & sextus dant fa mi re/ mi quoq; primus

Quintus & octauus fa sol fa sicq; secundus.

Sol fa mi fa ternus re ut re mi re q; quaternus.

¶ Qualiter hexadē maior & minor. Similiter heptadē maior & minor tā ascēsu q̄ descēsu in oī Musica excusari debēt & nō alio mō / patet infra.

Sexte pfecte.

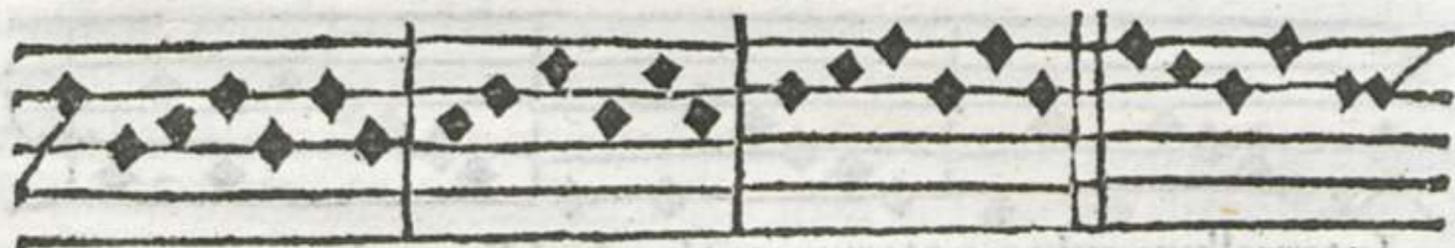
Sexte impfecte.

Septima perfecta.

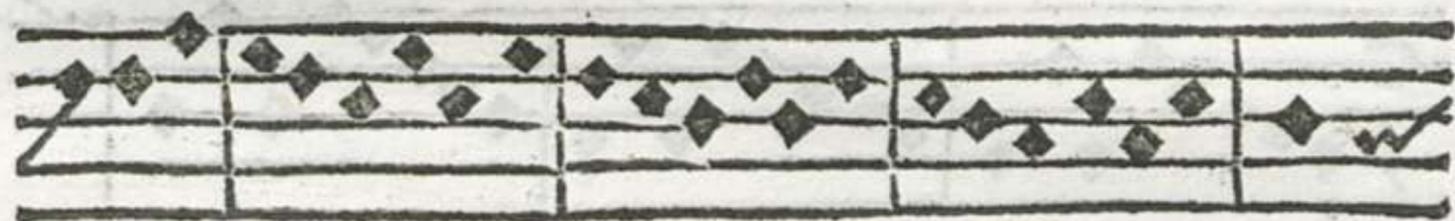
Septima impfecta.

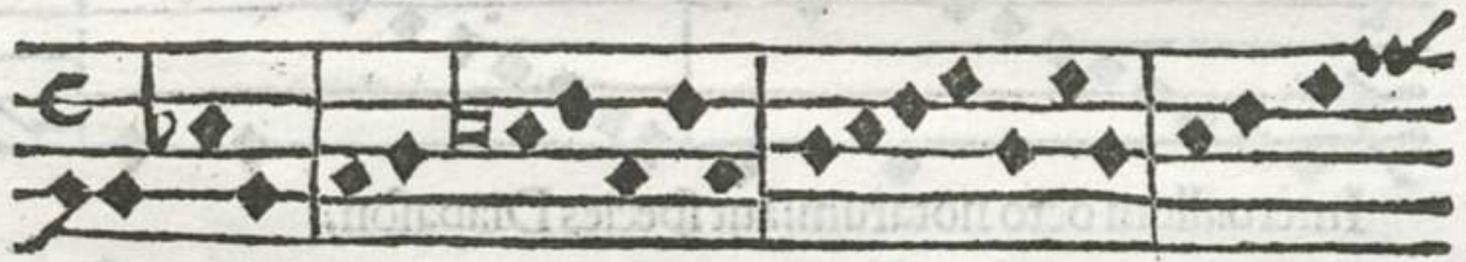
Interuallum trium notarum: aut species Dytoni.

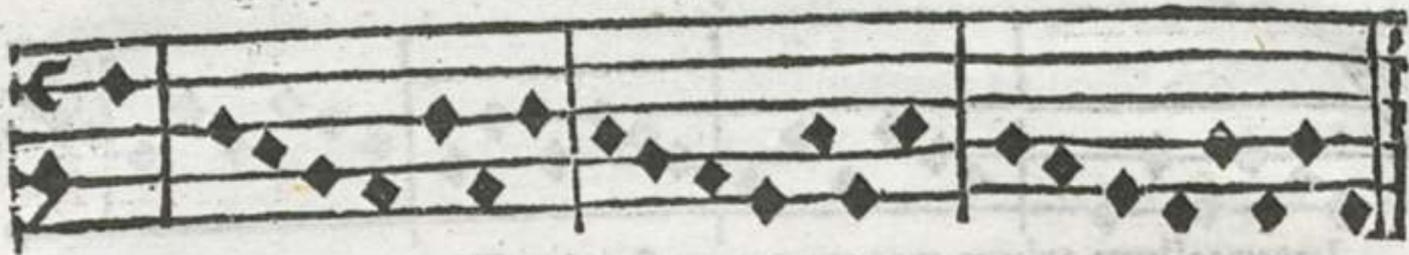

Interuallum trium notarum: aut species Dytoni.

Interuallum quatuor notarum, aut species Diateseron.

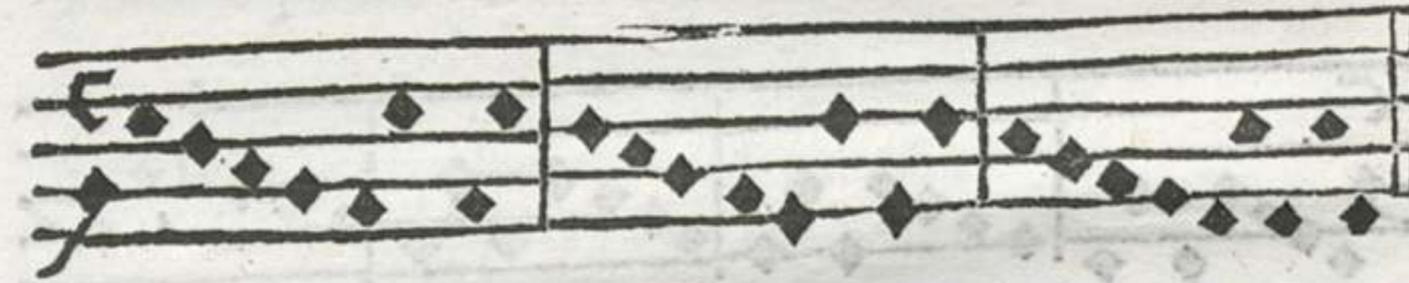
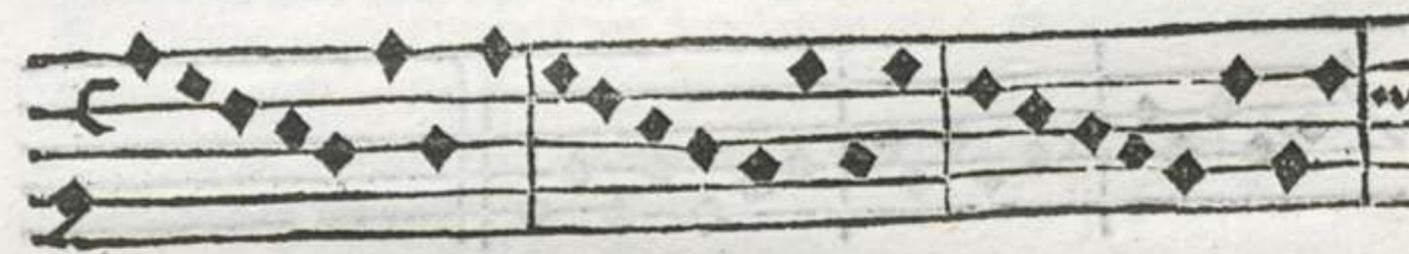
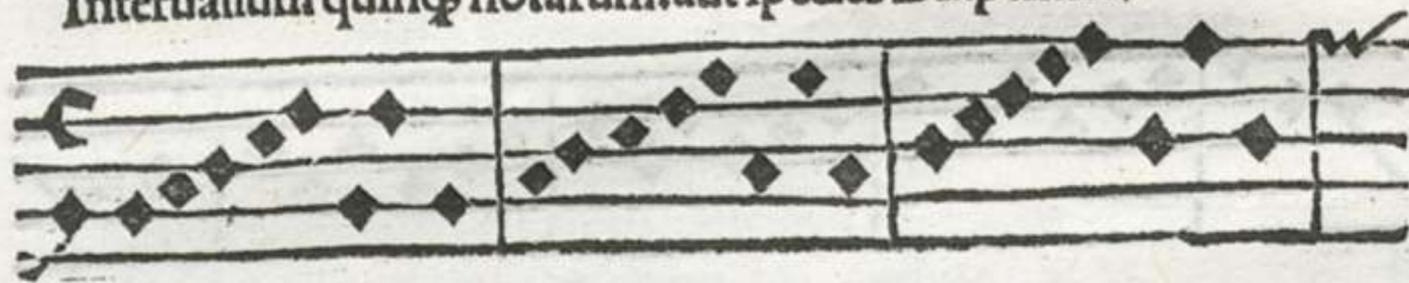

Interuallum quinque notarum: aut species Diapente.

Interuallum quinque notarum: aut species Diapente.

Interuallum octo notarum: aut species Diapason.

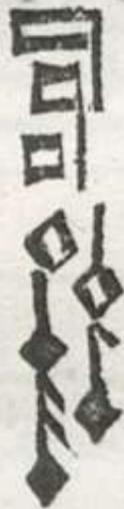

ECVNTVR NVNC DE CANTV FIGV-
 rato: paucula quedā dicenda | que breuibus expedi-
 emus: adiunctis semp exēplis idoneis: & quid ceteri
 ambigue de hac re scripserūt, hoc libello clarius bre-
 uiusq; ostendet / nō curātes uerborū sublimitati: sed
 simplici ac plana uia procedemus: sicuti milibus in-
 tuenti patebit. ¶ Videndū est itaq; ante oīa de cō-

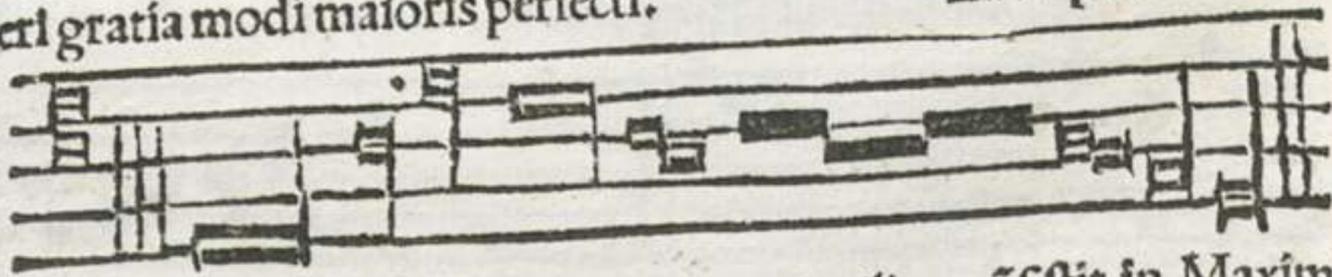
sideratione figurarū essentialiū | apud Antiquos: quatū quinq; sunt.
 Maxima: longa, breuis, semibreuis, & minima, Et primo | quid sit figu-
 ra: que species est notarū cognitionē faciēs: per quā oīs proportio har-
 monicaliter exprimi dicūt. Sūt enī octo apud Modernos quorū diuisio
 a diuersis cātoribus diuersimode assignari potest ut infra.

Figurarū alia est,	Maxima,	ut hic,
	Longa,	
	Breuis,	
	Semibreuis,	
	Minima,	
	Seminima,	
	Eusa,	
Semifusa,		

¶ Quatū quatuor prime speciē habēt pfectiōis ac impfectionis. Illud
 tū est sciendū: maximā habere pprietatē modi pfectionis: impfectiōis
 & coloratiōis, Et ex duplex: maior uidelicet pfectus: maiorq; imperfe-
 ctus / qui modi in maximis semp cōsistunt, Et per longā maxima potest
 imperfici: & ante: & post: per eius ualorem, Item, Longa alterari potest
 ante maximā: & maxime colorari possunt suis cū figuris appropriatis.
 Et habēt isti modi maiores / modū eundē omni in ordine suo cū modo
 minori magis nec minus / in pfectionibus & in impfectionibus, Itemq;
 in alteratiōibus / aut in coloratiōibus / cū pertinentibus suis, Istaq; possūt
 fieri gratia modi maioris pfecti.

Exemplū.

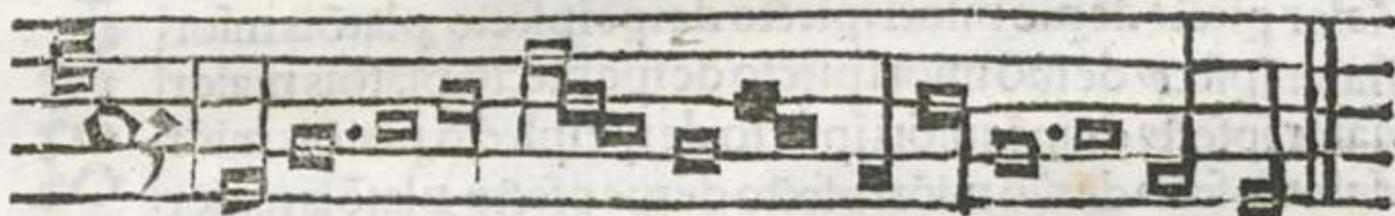
¶ Modus maior imperfectus est binarius similiter cōsistit in Maximis.
 Sed nec fit alteratio: nec impfectio: neq; coloratio, Istiq; modi maiores

& maximam imperfectiōes: alteratiōes longarū: atq; pausas triū longarū.

¶ Maxima nō alterat / quia nō habet figurā maiorē se: nec sub minima habet fieri alteratio in figuris: quia triplatiō uacat: neq; pausa alterat. pōt tñ alteratio deponi per punctū diuisiōis & p notarū denigratiōē.

¶ Modus est triū longarū cōtra maximā / aut triū breuiū cōtra longā positio. Sed modus minor est duarū longarū cōtra maximā aut duarū breuium contra longam positio.

¶ Alius mod⁹ dicit minor: & est duplex: minor pfectus: & minor impfectus: & cōsistūt semp in lōgis, & pōt lōga impfici p breuē / uel ante / uel post / uel per ualorē eius. Similiter breuis alterari potest añ longā: & longe colorari possūt / cū suis figuris pertinentibus: & habēt isti modi minores modū eundē in omni ordine suo: cū tpe magis nec minus: in pfectiōib⁹: in impfectiōibus. Itē in alteratiōibus / aut coloratiōibus suis cū appropriatis figuris. Et habēt ista fieri causa modi minoris pfecti. Exemplū

¶ Modus minor impfectus est de nūero binario: qui item in lōgis cōsistit. Sed nō fit alteratio impfectio / neq; coloratio: & isti modi minores cōputari debēt cū lōgis (aut cū ualoribus: usq; ad finē cātus. Exemplū.

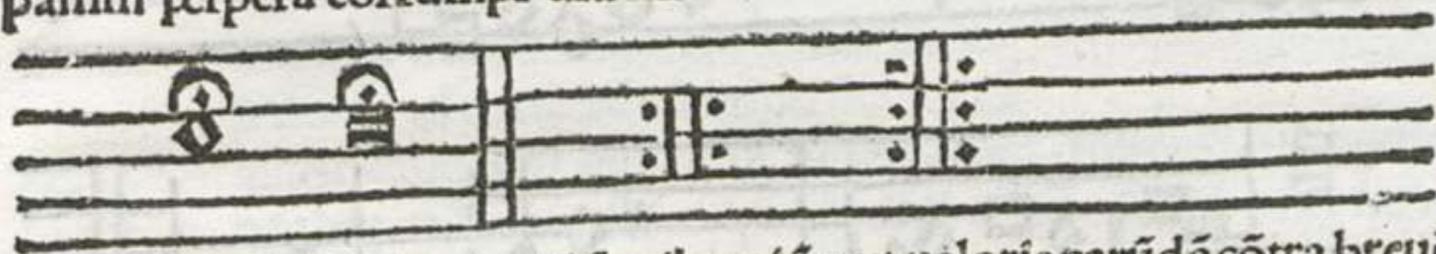
¶ Signa aut̄ intrinseca modi minoris pfecti sunt: coloratiōes: & lōgarū imperfectiōes: necnō breuiū alteratiōes: & pause triū breuiū.

DE SIGNIS EXTRINSECIS.

¶ Signū est quod priorē de cātu cognitiōē efficit: quo ad modū: tps & platiōē. Sed signa tm̄ sūt zophistice appellatiōis. De signis aut̄ intrinsecis ueteres optime senserūt ut dictū est: uaria tm̄ posuerunt signa. Nos uero plixitate mēsure ea omittim⁹. Nā ubi mod⁹: ibi tps & platio quis nō ecōtra. In oībus itaq; signis tps est & prolatio: sed modus nō. Quare aliā ponimus signorū diuisionē: nā aliq; signa sunt platiōis maioris: quedā minoris: quedā aut̄ diminutiōis: ut i figura superiori clarius.

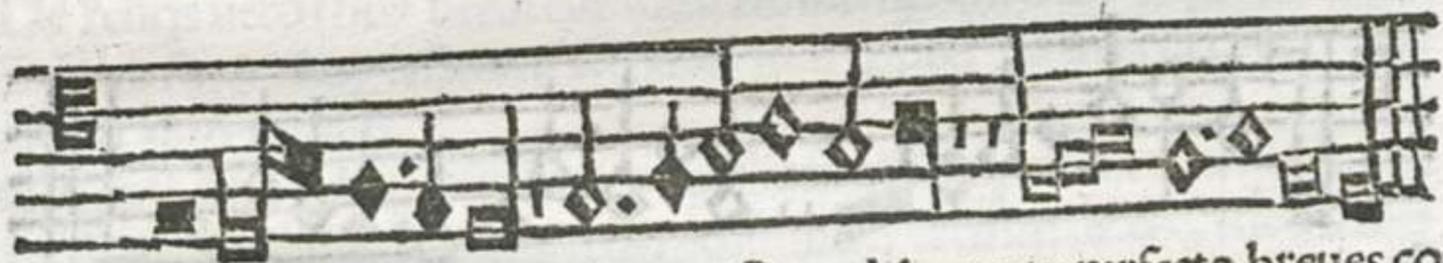
¶ Signū illud primū appellat̄ corona / me iudice: quis apud antiquos diuersis noībus uocitet / in isto signo om̄es uoces cōueniunt / aut ppter

deuotionē: aut ppter sonorositatē. Alterū uero signū reīceptiōis aut reīteratiōis appellat: quia quot pūcta ī una parte uel dextrī uel sinistrī lateris ponuntur in isto signo: tot fiunt reīceptiōnes: id quod nunc passim perperā corrumpi uidemus.

¶ Tēpus est duarū uel triū semibreuiū: aut ualoris earū dē cōtra breuē positio. Et est duplex: pfectū & īperfectū: & cōsistit semp in breuib⁹. Et pōt breuis īpfici per semibreuē: uel ante: uel post/aut per eius ualorē. Similiter semibreuis alterari potest ante breuē: & breues colorari possunt cū suis figuris appropriatis. Et ista fieri possunt causa tēpīs pfecti.

¶ Signa īntrīnseca tēporis pfecti sunt īperfectiōes: coloratiōes breuiū: necnō alteratiōes semibreuiū: & pause duarū semibreuiū.

¶ Hanc regulā mente cōplectere. Quod in cantu pfecto breues colorari possunt/ & īperfecte sūt. & oportet q̄ tres sint breues colorate: aut earū dē ualor. Quare semibreues / etiā minime colorari possunt cū breuib⁹: quia breuib⁹ coloratis pertinet: ob hoc semibreues colorant etiā minime: quēadmodū & breues ipse q̄a īnclusiue illis pertinet. Similiter tres breues: aut tria tēpā īperfecta colorata aut nō: duo pfecta faciunt tēpora. Sic duo ter sūpta faciūt sex. Sic tria bis sūpta sex faciunt.

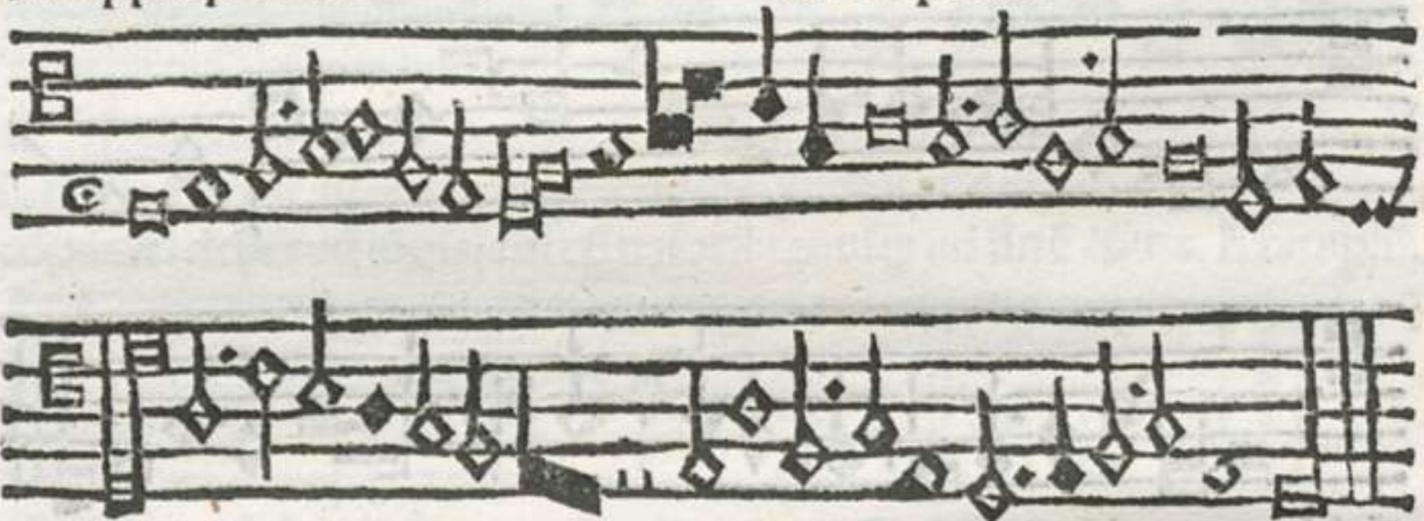
¶ Item. Tactus est in mēsurā cōtinua motio. Tactus autē p figuras & signa: in singulis Musices gradibus fieri habet: quare nihil aliud est / q̄ debita & cōueniens mensura modi / tēporis / & prolationis.

¶ Iste Cantus est de tēpe īperfecto / qui item in breuib⁹ situatus ē. Et numerari habet cū tēporibus īperfectis: aut earū dē ualoribus: q̄re nō sit alteratio: īperfectio: neq̄ coloratio: pper numerū binariū. & habet

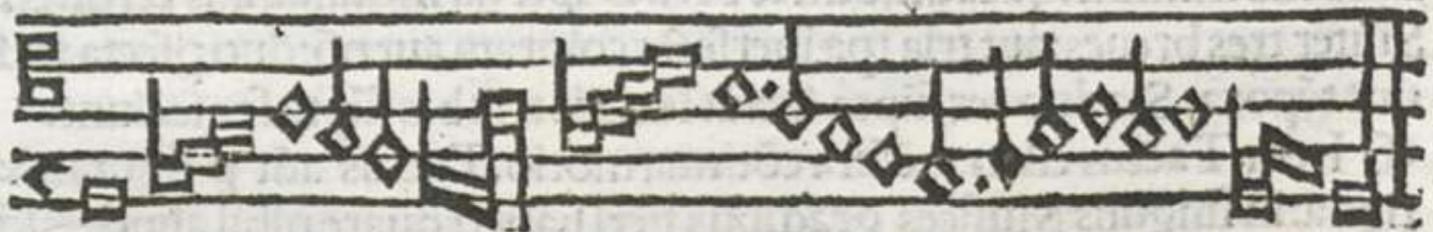
eundē modū cū prolatione maiori in omī ordine suo. Exemplū.

Prolatio est duarū uel triū minimarū : aut ualoris earundē : cōtra semibreuē positio. Et semp in semibreuib⁹ cōsistit. Et semibreuis pōt im-
perfici / p minimā ante aut post : aut p ualorē eius. Similiter minima alte-
rari potest ante semibreuē : & semibreues colorari p se sunt cū suis figu-
ris appropriatis. Exemplum.

Aliā prolatio dicit minor tps imperfecti : & est binaria : que siliter cō-
sistit i semibreuib⁹ : sed nō fit alteratio : imperfectio : neq; coloratio. &
prolationes iste cōputari debēt cū minimis : aut cū earundē ualoribus
usq; ad finem cantus. Exemplum.

Punctus est quoddā titellū quod duas inter ponit figuras : aut prio-
ris medietatē addit : aut diuidit tēpus : aut pficit notā. Vnde antiqui sex
posuerūt : sed nos istos tres sequētes cōsiderauimus.

¶ Perfectiōis est / qui perficit aliquā figurā: & ordinat in omni numero binario / hoc est in cātu imperfecto: nā quod imperfectum est / perfici potest.

Pūctorū alius. **¶** Diuisionis est / qui imperfectat aliquā figurā & iste pūctus ordinari solet in numero ternario: hoc est in cantu perfectos nam quod perfectū est imperfecti potest.

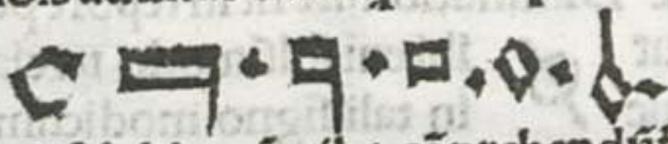
¶ Additiōis est / qui addit minime: quia minima nec perfici nec imperfecti potest / eo quod nihil aliud est nisi proportio dupla: quā triplacōne uacat.

DE NOTARVM PERFECTIōNE ET IMPERFECTIONE

¶ Perfectiō est notā imperfectā perfectā reddere: fit autē imperfectiō dupliciter: uidelicet ab āte & retro: & hoc tripliciter in modo: tēpore: & in prolatione & hoc mediante puncto.

¶ Signa intrinseca platiōis maioris sūt imperfectiōes breuiū atq; semibreuiū. Colorationes breuiū atq; semibreuiū / pause duarū semibreuiū & duarum minimarum.

¶ Oīs pūctus additiōis: seu perfectiōis additus culcūq; note imperfecte semper ualet dimidietatē pcedentis redditq; figurā perfectam: ut hic.

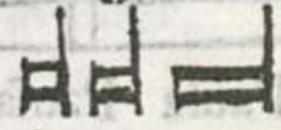
De relijs uero tribus nemi curandū est / sub his enī tribus cōprehendū.

¶ Item figure imperfectiunt sen diuidunt ppter sillabas uerborū que diuidi non possūt.

¶ Pausa nunq; imperfectat: nec similis similē imperfectat dicente Ioāne de Muris similē a simili imperfecti posse nusq; creditū sit. &c. Ideo semp figura minor / maiorem precedentē imperfecti habet & nō sequentē / nisi medietatē punctus diuisionis.

¶ Alteratio est propriū ualoris / sē note formā duplatiō. dicit autem alteratio: quasi alterius actiō. Et fit quadrupliciter.

¶ In modo maiori / quācunq; due longe ordinant inter duas maximas perfectas / secūda erit altera: ualebitq; duas lōgas ut hic.

¶ In modo minori / quācunq; due breues ponunt inter duas lōgas perfectas / secūda erit altera: ualebitq; duas breues ut hic.

¶ In tpe / quācunq; due semibreues locant inter duo tpa pfecta: secūda alterat ualebitq; duas semibreues: ut hic.

¶ In prolatione: quādocunq; due minime immiscent inter duas semi-

breues: secunda alteratur: ualebitque duas minimas: ut hic ?? 0

C Nota quod in tali ligatura ut hic uel sic. cum catus est perfectus sic secunda semper alteratur: sed non oportet.

C Item Color sepe aufert terciam partem: nisi in temporibus perfectis non signatis ubi color hemiola proportionem significat: licet ibidem color etiam terciam auferat partem in tactu: non tamen id facit in motu. In tempore perfecto: color nonnumquam nihil ademit: ideo solum perfectionis/alterationis/uel imperfectiois gratia apponitur: fitque tantummodo in modo in breuibus: & semibreuibus. In tempore in semibreuibus & minimis. In prolatioe in minimis & semiminimis.

C Diminutio in mensurabili catus/ est abstractio certi ualoris quantitati ab ipsis figuris: cuius due sunt species.

C Semiditas fit in tempore imperfecto: quoniam semicirculus per tractum diuiditur ut hic Ibi enim dicitur medietas omnium notarum canitur.

C Diminutio autem fit in tempore perfecto: quoniam circulus per tractum diuiditur ut hic Ibi enim solummodo terciam notarum pars aufertur, uult enim cantum in tali signo modicum uelocius tangi debere quam in illo Sunt enim unum & idem in esse & ualore.

C Pausa est/ ut Lucillus scribit/ alicuius rei requies: & fit propter tria. Primo propter anhelitus refectionem: quia sicut in cantando figuras notarum ponimus: ita in tacendo pausas locamus. Secundo propter notam difficulter cantandam uel locandam in compositione: quia non omnes note/tono & melodie deserunt. Tertio propter catus uariationem: quia nunc cantare/nunc pausare uariare est: & quanto uariabilius tanto delectabilius auribus nostris insonat.

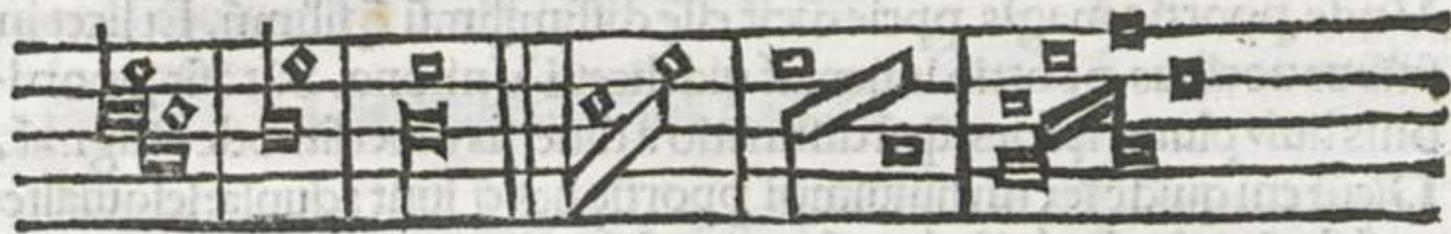
Pausa modalis. Pausa longe. Pausa breuis. Pausa semibreuis. Pausa minime. Pausa semiminime.

DE LIGATURIS.

C Ligature note sunt copulate uel ligate adiuicem/ que sepe dari non possunt: & non possunt esse alie figure: quam longa: breuis: seu semibreuis. Minima non potest copulari in ligaturis: nec maxima/ quous maxima ascribitur ligaturis/ tamen nec magis nec minus ualet: sed manet maxima.

¶ Tractus est linea recta ascendens seu descendens a parte sinistra ut hic uel sic.

¶ Iste ligature sequentes non ordinantur licite: sed false sunt. Nam ligature oblique ordinate sunt ad descensum. Sed quadrate potius ad ascensum. Etiam una nota non est ligatura: sed plures ligate.

¶ Talis ligatura inferior ualeat breuē: & sup̄ma longā: & tñ iudicari possunt ambe longe: quia una habet tractū ascendente longe sicut hic Alia habet tractū descendente longe ut hic, Ad hoc respondendū: quod ibidē nullus est tractus sed copula | ga tractus ab una parte debet esse liber.

Obliqua cum tracto ascendente prima & secunda sunt semibreues.

Obliqua cum tracto descendente prima & secunda sunt breues.

Obliqua sine tracto prima longa & secunda breuis.

Ligatura, alia

Quadrata cum tracto ascendente prima & secunda sunt semibreues.

Quadrata cum tracto descendente prima breuis secunda longa.

Quadrata sine tracto prima ascendens cum secunda: sunt breues.

Quadrata sine tracto prima descendens cum secunda sunt longe.

C Proportio Musicalis est similiū uel dissimiliū adinuicē collatio. Et
 habet fieri sicut proportio arithmetica q̄ i nūerorū adinuicē cōsistit colla
 tione. Dicit̄ aut̄ proportio a pro & portio. q̄ idem est quod pars: q̄a pro
 parte proportionali siue & numeri & uoces cōueniūt. et p parte differūt.
 Vnde proportio magis pprie dicit̄ esse dissimilimū q̄ simimū. Et licet in
 silibus uocibus proportio inueniat̄ uidelicet i Unifono. Sūt aut̄ proporti
 onis hui⁹ plures species: q̄rū distinctio a diuersis diuersimode assignat̄.
 Dicit̄ enī quidē sex tm̄ huiusmōi proportiones q̄ sunt: dupla: sesquialte
 ra: sesquitercia: dupla/ & duarū tertiarū: sesquioctaua. & tripla. Que quidē
 proportiōes in huiusmodi numero inueniunt̄. 1. 2. 3. 4. 8. 12. Itaq; inter
 1. & 2. sit proportio dupla/ q̄a duo in duplo plus cōtinet q̄ unū. Inter 2
 & 3. Est proportio sesquialtera: quia maior nūerus cōtinet minorē totū.
 & eius alterā partem: & dicit̄ a sesqui q̄ est totū. & t altera. Dicit̄ enī ista
 proportio grece hemolia: ab hemi q̄ ē dimidiū & olō totū. Inter 3. & 4.
 est proportio sesquitercia/ que cōtinet totū & terciā partem totius. A
 sesqui q̄ est totū & tercia. Alio nomine dicit̄ a Platone in Thimeo Epi
 tritus ab epi. q̄ est supra/ & tris q̄ est tres. Inter 8. & tria est proportio du
 pla & duarū tertiarū eo q̄. 8. cōtineat bis tres & duas tertias trilū. Inter
 9. & 8. est proportio sesquioctaua. eo q̄ cōtinet totū numerū octauarū
 & eiusdē octauā partem. s. unitatem & appellat̄ a Platone in Thimeo.
 Epogdus quasi super octauus. Inter 9. & 12. est proportio tripla. eo q̄
 12. cōtinet ter. 9. Et secundū has proportiōes numerorū predictōrū de
 bēt iste sumi proportiōes Musicales: ita q̄ illa proportio que in numeris
 dicit̄ dupla | in uocibus Musicalibus dicit̄ Diapason & que ibi dicitur
 sesquialtera: dicit̄ hic Diapēthe: & que ibi sesquitercia | hic Diatesseron
 uocet̄. Que uero ibi dupla & duarū tertiarū dicit̄: dicit̄ hic proportio
 cōposita ex Diapason & Diatesseron: & que ibi sesquioctaua. hic tonus
 nominat̄: que ibi tripla: hic dicit̄ cōposita proportio ex Diapason & Dia
 penthe. Et sic fm̄ eos erunt in uniuerso sex.

C Notandū q̄ tria sunt proportionū genera simplicia: & duo cōposi
 ta. Tria simplicia sunt. Genus multiplex. Genus supparticulare: & ge
 nus superparties. Composita sunt: genus n̄ multiplex super particulare: &
 genus multiplex superpartiens.

C In genere multiplici sunt dupla: tripla: quadrupla: quintupla: sexdu
 pla. & c. Et habēt respectū suū semp ad unitatē. 2. ad. 1. 3. ad. 1. 4. ad. 1.
 ut infra.

Proportionū
generū simpli-
cū in genere
multiplic.

Dupla & sunt, 2. ad 1.

Tripla & sunt, 3. ad 1.

Quadrupla & sunt, 4. ad 1.

Quintupla & sunt, 5. ad 1.

Sexdupla & sunt, 6. ad 1.

Sepdupla & sunt, 7. ad 1.

2
1
3
1
4
1
5
1
6
1
7
1

signa

Item in genere superparticulari sunt: sesquialtera/sesquitercia sesqui-
quarta sesquiquinta, &c. Et sunt quando maior numerus continet mi-
norem totum / & eius alteram partem: seu terciam: seu quartā uel quin-
tam, &cetera. Et aliquando partem aliquotam: sicut, 3. ad, 2. 4. ad, 3.
5. ad, 4. ut infra.

Sesquialtera & sunt, 3. ad, 2.

Sesquitercia & sunt, 4. ad, 3.

Sesquiquarta & sunt, 5. ad, 4.

Sesquiquinta & sunt, 6. ad, 5. signa

Sesquisexta & sunt, 7. ad, 6.

Sesquiseptima & sunt, 8. ad, 7.

Sesquioctava & sunt, 9. ad, 8.

3
2
4
3
5
4
6
5
7
6
8
7
9
8

Proportionū
generū simpli-
cū in genere
superparticu-
lari,

In genere superpartienti sunt. Superbiparties: supertripartiens, &c.
Et sunt quando maior numerus continet minorē totū: & eius aliquas du-
as: seu tres uel quatuor partes, &c. Et sunt, 5. ad, 3. 7. ad, 4. ut infra.

c

	Supbipartiens / & sunt, 5, ad, 3.	5
Proportionū generum simplicium in genere supparcienti.	Suptupartiens / & sunt, 7, ad, 4, Signa	7
		4
	Supquadruparties & sūt, 9, ad, 5.	9

¶ Duo sunt genera cōposita: uidelicet gen⁹ multiplex supparticulare, Et genus multiplex superpartiens.

¶ In genere multiplici supparticulari sunt: dupla sesquialtera: tripla sesquialtera: quadrupla sesquialtera, &c. Et sunt qñ maior nūerus cōtinet minorē numerū bis: aut ter seu q̄ter, &c. & alterā partē: seu terciā aut q̄rtā,

	Dupla sesquialtera & sunt, 5, ad, 2.	5
Generū proportionū cōpositorū in genere multiplici & supparticulari.	Dupla sesquitercia / & sunt, 7, ad, 3, Signa	7
		3
	Tripla sesquialtera / & sūt, 7, ad, 2.	7

¶ In genere multiplici superpartietū sunt / dupla supbiparties, Dupla superpartiens, &c. Et sunt cū maior nūerus cōtinet minorē bis / aut ter / seu quater, &c. Et sunt, 8, ad, 3, 11, ad, 4, &c.

Generū proportionū compositorū in genere suppartietū & multiplici.	Dupla supbipartiens & sunt, 8, ad, 3, Signa	8
		3
	Dupla suptriparties & sūt, 11, ad, 4, Signa	11
		4
	Tripla supbipartiens & sunt, 11, ad, 3, Signa	11
		3

¶ Notandū q̄ nō utimur oībus istis pportioibus in cātu nōo moderato, Sed utimur dupla: tripla: aliqñ q̄drupla / sesquialtera hemiolia: & nō hemiolia, Aliqñ sesquitercia: sed raro: sesquioctaua q̄ rarissime, Dupla sesquiquarta raro, Sed de ceteris nō facimus mentionē: quia difficulter cantari possunt: quīs ab expertissimis aliqñ cantat: & hoc s̄m q̄ reducunt.

¶ Nota qñcunq̄ pportio ordinat in cātu nō per mediū: tunc utimur plationis mēsurā, Sed quādo ordinat in cātu per mediū: tūc capiemus mēsurā cū tēpore: alias difficulter cantari possunt.

¶ In pportione sesquialtera hemiolia alteratio nō fit quīs ternaria est

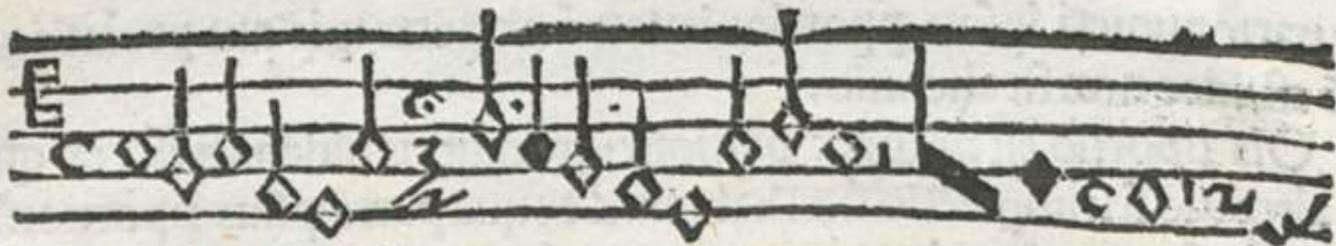
ex parte numeri ipsius pportionis: tamē ex parte tpls aut prolationis
nō est/ideo non fit alteratio.

¶ Oīs pportio est de tpe & platione: q̄re cautius uidendū est: ex qua
ui alteratio seu impfectio fieri habet: uel ex qua parte ipsius pportionis
q̄n ipsa est ternaria: uel ex parte tpls aut plationis quādo est binaria. Et
ideo alteratio fieri habet in omni numero ternario.

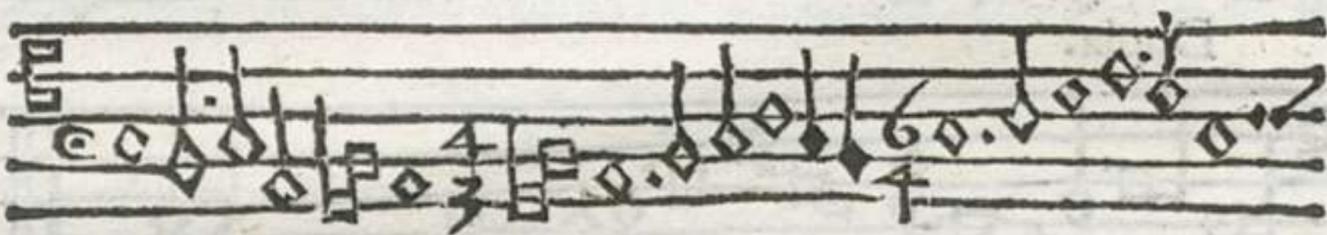
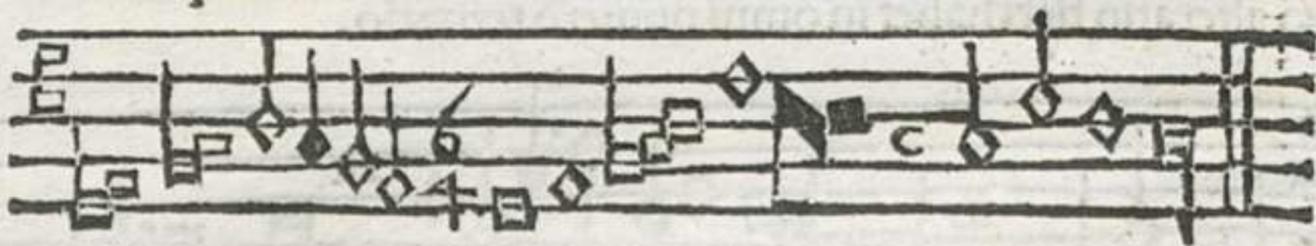
Dupla.

Tripla.

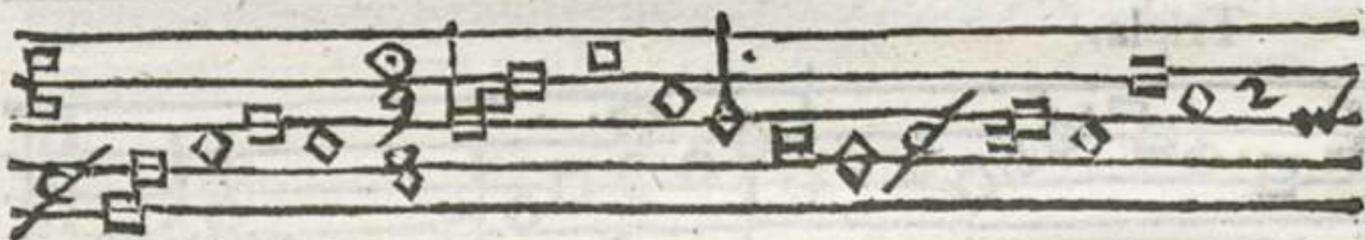
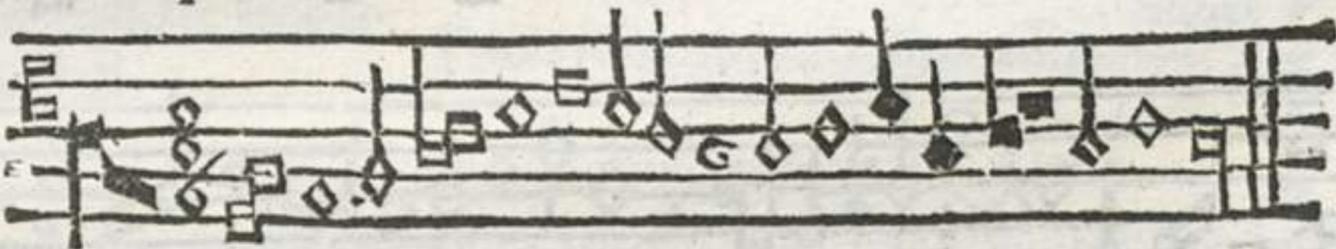
Quadrupla.

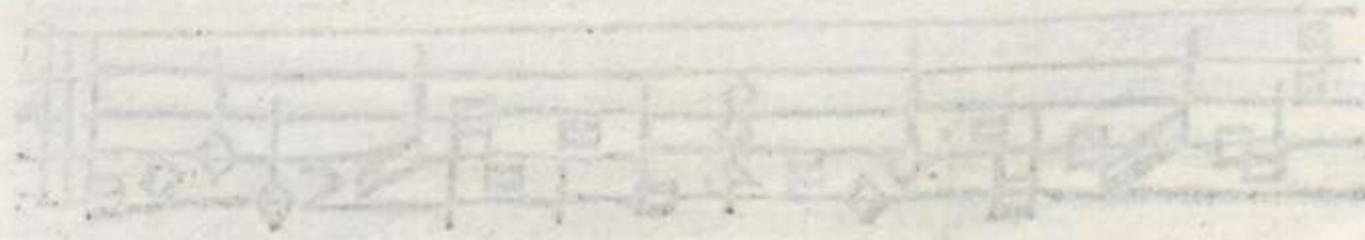
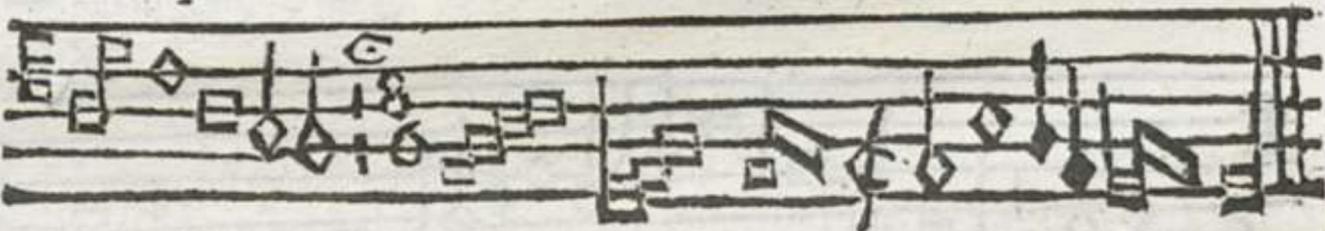
Sesquialtera'

Sesquitercia,

Sesquioctava,

CONSEQ VENTER HIC INDVCITVR Q VOMO,
do Cōsonantie sint ordinande tam in supremis notulis q̄ in me-
diis & Infimis simul: & quo pacto locade sūt perfecte cū Impfectis
& cum eorum compositis.

Quatuor sunt cōsonantie ex quibus oēs consonantie
componunt: & deriuant ad infinitū usq: sicut nūe-
rus infinitus est. Et sunt due pfecte unisonus uidelicet
& quinta. Alie due sūt impfecte: scilicet tertia & sexta.
Itē istarū cōsonantiarū una fortis est & pfecta: uide-
licet quinta: & alia debilis: etiā pfecta: scilicet Uniso-
nus. Similiter impfecta: una est fortis: uidelicet tertia.

Et alia debilis scilicet sexta. Et ideo quarta excusari potest p fortiores cō-
sonantias predictas: pfectā & impfectā: sicut in faulxbourdu.

¶ Itē ab Unisono cōponunt octaua & quintadecia id ē duplex octaua
q̄ oēs pfecte sūt: quia cōponunt & deriuant a pfecta uidelicet ab unisono.

¶ Item a quinta componunt duodecima & nonadecima que etiā pfe-
cte sunt: quia a perfecta componunt: uidelicet a quinta: & habent cōpo-
site eandem uirtutem cum quinta.

¶ Item a tertia componunt decima & septimadecima: que impfecte
sunt. Nam ab impfecta descendūt: uidelicet a tertia, & habēt compositae
similiter eandem uirtutem cum tertia.

¶ Item a sexta cōponunt terciadecima & uigesima que iperfecte sunt:
quia oriunt ab impfecta scilicet a sexta. & habēt cōposite eandē uirtutē
cū sexta: & sic de oibus cōpositis ad infinitū usq.

	Unisonus	Octaua	
		Quintadecima	
Consonantiarū simpliciu: alta	Quinta	Duodecima	perfecte sunt.
		Nonadecima	
		Decima	
	Tercia	Septimadecima	imperfecte sunt.
		Tertiadecima	
	Sexta	Vigesima	
Consonantiarū simpliciu: alie	Fortes	perfecta	quinta
		impfecta	tertia
	Debiles	perfecta	unisonus
		impfecta	sexta
		ut hic	similiter cōposite.
		ut hic	similiter cōposite.

Consonantiarū
perfectarū: alia

Vnisonus,
Quinta,
Octaua,
Duodecima,
Quintadecima
Nonadecima,

eiusdē nature,
perfecte sunt.

Consonantiarū
imperfectarū: alia

Tercia,
Sexta,
Decima,
Terciadecima,
Septimadecima,
Vigesima,

imperfecte.
sunt

¶ Pro quo notandū est/ q̄ cōsonantie imperfecte sunt duplices / aliquae habēt semitonū plus q̄ alie: sicut tertia perfecta: & sexta perfecta, Tercia aut̄ imperfecta: & sexta imperfecta semitonū minus habēt, Et habēt locum determinatū / ubi & quomō ordinari debent,

Consonantiarū
imperfectarū: alie

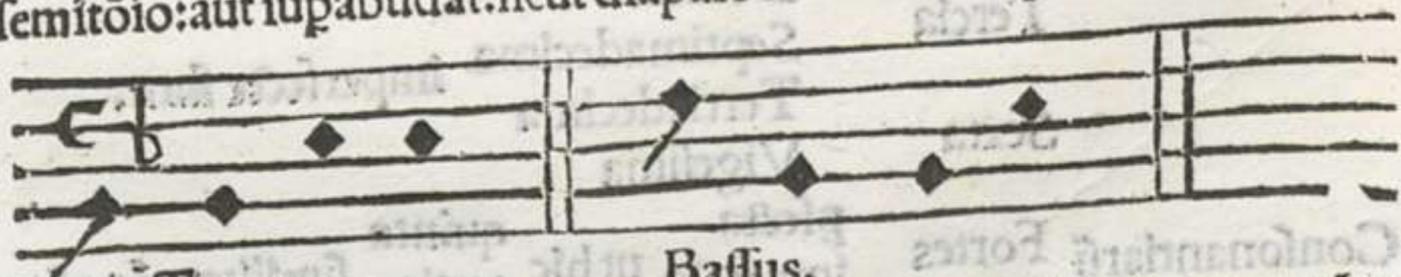
perfecte Dytonus
imperfecte Hexadē maior
Semidytonus
Hexadē minor

ut hic Tercia perfecta,
Sexta perfecta,
Tercia imperfecte,
Sexta imperfecte,

¶ Notandū q̄ plures cōsonantie perfecte inuicē seq̄ nō possūt: una post aliā, Et hoc de eisdē cōsonantiis / sicut plures Vnisoni aut̄ quate seu octaue, &c. sed de diuersis possunt sicut post octauā quintā ordinari potest: seu post quintā Vnisonus, &c.

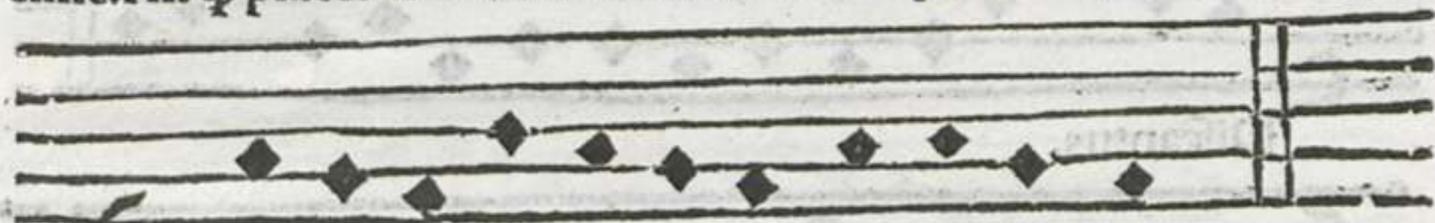
¶ Item plures cōsonantie imperfecte inuicē sequi possunt: una post aliā de eisdē cōsonantiis: seu de diuersis ad cantoris uoluntatē: sicut plures tercię: aut plures decime, &c. ascensu uel descensu: & hoc gradatim procedendo / non multū saltando.

¶ Nota q̄ fa cōtra mi i cōsonantiis perfectis ordiari nō pōt: q̄a deficiūt in semitōio: aut supabūdāt: sicut diapason mior: aut diapēthe mior. Exēpl.

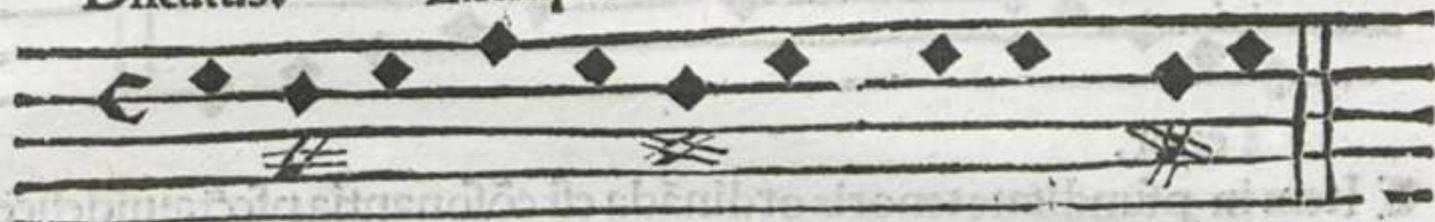
¶ Siquis ordinare p̄tenderit cōtrapunctū extrema suauitate p̄ uerā artem: quare unus suauior est alio multis in gradibus & hoc per modū or-

dinandi: ideo sequi debemus modū & regulas scriptas sequētes.
 ¶ In sup̄mis notulis tenoris ordināde sunt cōsonātie minores sicut ter-
 cie & Unisoni: & in mediis/quinte & sexte: & in inferioribus notulis te-
 noris ordināde sūt cōsonātie maiores: sicut decime: octave/aut duode-
 cime: s̄m q̄ placet ascēn̄, seu descēn̄. Exemplū de supremis notulis.

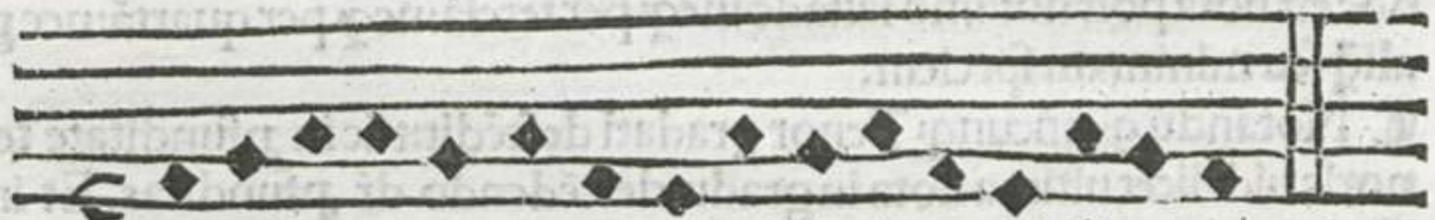

Discantus.

Exemplū de mediis notulis.

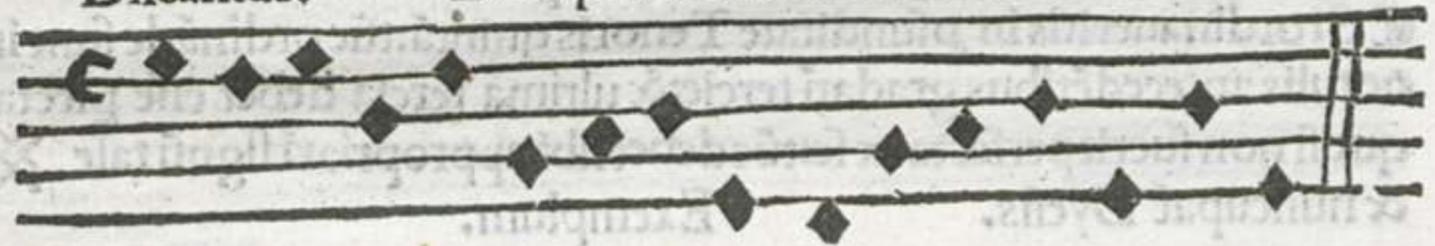

Tenor.

Discantus.

Exemplū de inferioribus notulis.

Tenor.

Discantus.

Tenor.

¶ Notādū/q̄ quicūq; tenor ascēdit/rūc cōtrapūctus descēdere debet: i-
 q̄ntū licite pōt: & q̄n tenor descēdit/sic cōtrapūctus ascēdere debet i-
 q̄ntū

Uelte potest. i. q̄ cōtrapuncto gradatim & plane pcedere & ordinari de-
 ber nō multū saltando: aliqñ tñ saltare potest: ut oīa loca linearū & spa-
 ciorum tam superius: q̄ inferius occupent. Exemplū.

Discantus.

Tenor.

Item in pfunditate tenoris ordināda est cōsonantia pfecta: uidelicet
 quinta & octaua seu duodecima, &c. Quādo gradatī Tenor descēdit:
 hoc est nota post notā inō saltādo: neq; per terciā: neq; per quartā: nec p
 aliq̄ seu minimam speciem.

Notandū q̄ qñcunq; Tenor gradatī descēdit: tūc in pfunditate te-
 noris uidelicet ultima nota in gradu descēdendo dī pfunditas. Et in
 illa pfunditate ordinari debet cōsonantia pfecta: sicut dictū est.

Si ordinaueritis in pfunditate Tenoris quintā: tūc ordināde sunt in
 notulis antecedētib; gradatī terciē: & ultima terciā debet esse pfecta
 que si non fuerit perfecta ex se: tūc debet sibi appropriari signū tale ✕
 & nuncupat Dyesis. Exemplum.

Discantus.

Tenor.

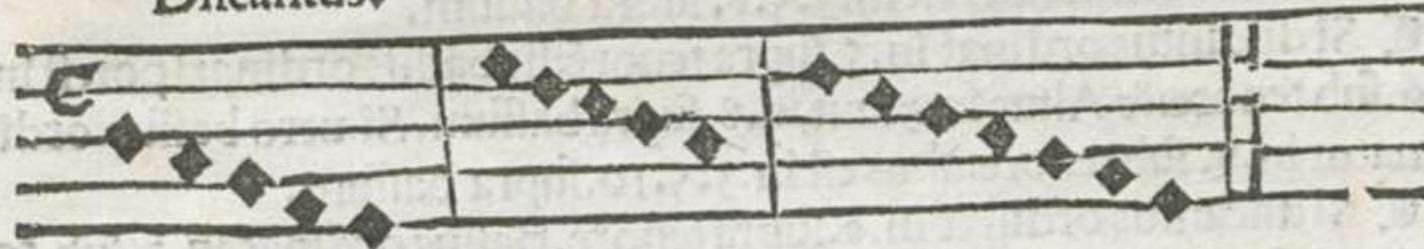
Si ordinaueritis in pfunditate Tenoris octauā: tūc in notulis grada-
 tim descēdentibus ante octauā illā ordinatā in pfunditate: debēt ordi-
 nari sexte: & ultima sexta similiter erit pfecta: que si nō fuerit pfecta ex

se perficiet: cū signo predicto dyesis.

Exemplū.

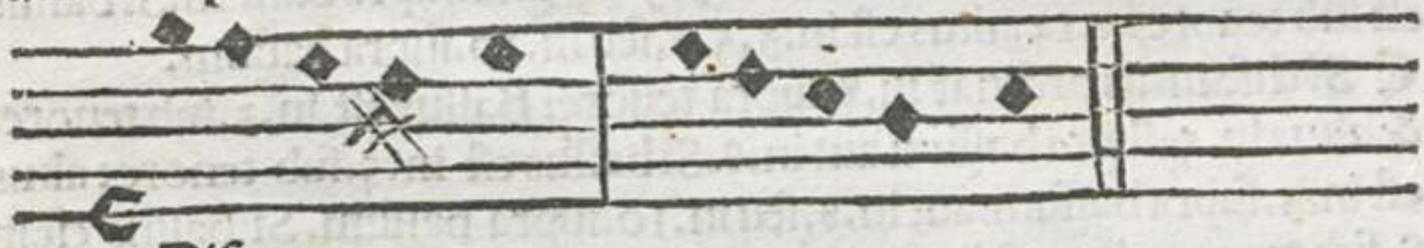

Discantus.

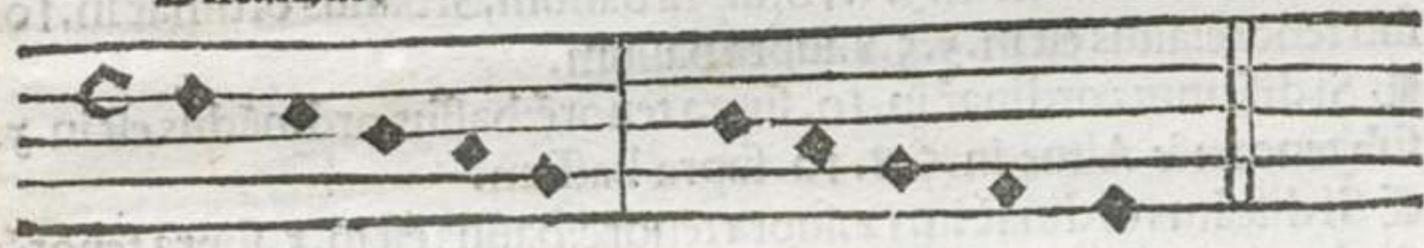

Tenor.

¶ Si ordinaueritis in profunditate tenoris duodecimā: sic in notulis gradatim descendentibus ordinade sunt decime: & ultima decima similiter debet esse perfecta / sic de terciā idē est iudiciū. Exemplū.

Discantus.

Tenor.

DE FORMATIONE CONTRAPVNCTI

tales dantur regule. Prima est.

¶ Si discantus ordinat in Vnifono cū tenore: cōtratenor ordinari pōt supra tenorē in, 3. aut in, 5. & Bassus sub Tenore ordinari potest in, 3. sic altus est in, 3. supra tenorē: aut in, 5. supra bassum. Si bassus ordinat sub tenore in, 5. altus ordinari potest in, 3. supra bassum. Si bassus ordinatur in, 6. supra tenorē: altus ordinari debet in, 3. supra bassum. Si Bassus ordinat in, 8. sub tenore: altus iūgi ei potest in, 5. supra bassum: aut in, 3. aut etiā in, 6. sed raro: uel etiā in, 10. Si Bassus ordinat in, 10. sub tenore: altus ordinari potest in, 3. 5. 6. 8. supra bassum. Si bassus ordinat in, 12. sub tenore: altus ordinari debet in, 3. 5. 8. 10. supra bassum

f

¶ Si discantus ordinat in 3, supra tenore: tunc bassus ordinari potest in 3, sub tenore: & altus uero ordinari potest in Unifono cum tenore: aut in Unifono cum basso: aut cum discato. Si bassus ordinat in 6, Altus sociari ei potest in 3, supra bassum. Si bassus ordinat in 8, sub tenore: Altus est in 3, 5, seu 6, supra bassum. Si uero bassus ordinat sub tenore in 10, altus ordinandus est in 3, 5, 8, supra bassum.

¶ Si discantus ordinat in 5, supra tenore: sic bassus ordinari potest in 6, sub tenore: & Altus in 3, aut in 8, supra bassum. Si uero bassus ordinatur in 8, sub tenore: altus est in 3, 5, 10, supra bassum.

¶ Si discantus ordinat in 6, supra tenore, Bassus ordinat in 3, sub tenore. Et altus in 3, 6, supra bassum: aut in 10, supra bassum. Si bassus ordinat in 5, sub tenore: altus est in 3, aut in 8, supra bassum. Si bassus est in 8, sub tenore: altus est in 3, aut in 5, supra bassum. Si bassus ordinatur in 10, sub tenore: altus est in 3, 5, seu in 8, supra bassum. Si bassus est sub tenore in 12, altus est in 3, 5, 8, seu in 10, supra bassum.

¶ Si discantus ordinat in 8, supra tenore: Bassus est in 3, sub tenore: & altus in 5, supra bassum aut in 8. Si bassus est in 5, sub tenore: altus est in 3, supra bassum: aut in 8, seu in 10, supra bassum. Si bassus est in 8, sub tenore: altus est in 3, 5, 10, supra bassum. Si bassus ordinat in 10, sub tenore: altus est in 3, 5, 8, supra bassum.

¶ Si discantus ordinat in 10, supra tenore: bassus ordinandus est in 3, sub tenore: & Altus in 5, 8, 10, supra bassum.

¶ Si discantus ordinat in 12, supra tenore: bassus est in 3, supra tenore: & altus in 3, supra bassum. Si bassus est, 5, supra tenorem: altus est in 3, sub basso: aut in 4, 6, 8, supra bassum.

¶ Item quando discantus & tenor ordinantur per b mol: semper ordinandum est b mol in contratenore uidelicet in h mi: alias deperdetis, 8, & 5, in tenore: & in discantu duplicem octauam & duodecimam. Etiam nunquam ordinanda est, 5, in ffaut: quando in b fa h mi dicitur mi: & similiter in h mi: quia est species falsa, & cetera.

ISTA TABVLA DEMONSTRAT NOBIS OMNES
resonantias existentes super quodlibet signum manus.

N	elami	6	imperfecta,
	hmi	3	perfecta,
	dsolre	5	perfecta,
	gsolreut	8	perfecta,
A	cfaut	3	imperfecta,
	elami	5	perfecta,
	ffaut	6	imperfecta,
	alamire	7	perfecta,
H	dsolre	3	imperfecta,
	ffaut	6	imperfecta,
	gsolreut	5	imperfecta falsa,
	hquadrū ml	8	perfecta,
	elami	3	
C	gsolreut	5	perfecta,
	alamire	6	
	gsolreut	8	
	ffaut	3	imperfecta,
D	alamire	5	perfecta,
	bfa	6	imperfecta,
	hmi	6	perfecta,
	dsolre	8	perfecta,
	gsolreut	3	imperfecta,
E	hmi	5	perfecta,
	bfa	5	perfecta,
	csolfaut	6	imperfecta,
	elami	8	perfecta,
F	alamire	3	imperfecta,
	csolfaut	5	
	dlasolre	6	perfecta,
	ffaut	8	
G	bfa	3	imperfecta,
	hmi	3	
	dlasolre	5	perfecta,
	elami	6	
	gsolreut	8	

A	csolfaut	5	Imperfecta.
	elami	5	perfecta.
	ffaut	6	Imperfecta.
	alamire	8	
B	dlasolre	3	
	ffaut	5	perfecta.
	gsolreut	6	
	bfa	8	
C	dlasolre	3	
	ffaut	5	Imperfecta.
	gsolreut	6	
	hmi	8	
D	elami	3	
	gsolreut	5	perfecta.
	alamire	6	
	csolfa	8	
E	ffaut	3	Imperfecta.
	alamire	5	perfecta.
	bfa	6	Imperfecta.
	hmi	6	perfecta.
E	dlasol	8	perfecta.
	gsolreut	3	Imperfecta.
	hmi	5	perfecta.
	bfa	5	Imperfecta falsa.
E	csolfa	6	Imperfecta.
	ela	8	perfecta.

Opusculū Musice feliciter determinatū | nō solū in cantu
 Gregoriano: uerum etiā Figuratiue summe neces-
 sario. Impressum Vienne in officina ho-
 nesti & prouidi uiri Ioannis Win-
 terburg. 12. Kalē. Junii: ab
 anno uirginalis par-
 tus. 1509.

PERORATIO.

Hec habui optimi Auditores admodum breuiuscula: que de Cantu & Gregoriano / & Figurato dicerem: de simpliciq; contrapuncto: adiecta figura continens omnes consonantias. Erit igitur uestrum (prelibamenta mea nuper e Musarum choro recepta) assidua accomodare exercitationi. Ne absq; ulla studiorum uestrorum usura crescentes uestri transeant anni. Nihil enim laude dignum (dicente Cicerone in officiis) assequi quemq; posse arbitror: nisi id usui assiduo tribuatur. Quare uos moneo / & hortor inuisitare: atq; opera nauare / memores tum patrie fame: tum necessariorum / de uestro studio magna expectatione / felici auspicio / etiam Doctores penates reuisuri.

Telos.

Sub Ioue olim quercus uictum sortesq; ferebam,
Alma Simonis ope Musica mella gero.

&
ta
d.
i.
g
on
of
m

